

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 2/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

ČZS zbrala
23.488 evrov
pomoči hrvaškim
čebelarjem

- Vpliv podnebnih sprememb na čebelarstvo in kako se prilagoditi nanje
- Kako poteka obnova gozdov v Sloveniji
- Intervju z Željkom Vrbosem, predsednikom Hrvaške čebelarske zveze

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava
za spremljanje dogajanja v
vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

API KON-TAKT

www.cebelarskaoprema.si

REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ 031 339 287

5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

Ponedeljek-petek: 8.00-12.00, 13.00-18.00

Sobota: 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.

Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju

Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in

Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!

Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:

09.00-12.00

13.00-17.00

SOBOTA:

V FEBRUARJU ZAPRTO

PARNI KUHALNIK VOŠČIN NA PLIN,
nerjaveč

TOPILEC POKROVČKOV
S TOPLIM ZRAKOM

- Enostavno ločevanje medu iz voščenih pokrovčkov brez pregrevanja medu
- Zelo priljubljen za topljenje medu iz melicitoznih satov

Art. 3295

UGODNE CENE ČEBELJIH POGAČ MEDOPIP/kg

Medopip standard: 1,20 EUR

Medopip plus: 1,25 EUR

Medopip nozepina: 1,30 EUR

TOČILA ZA MED

CEDILO ZA MED

premer 24 cm, dvojno, z večjo
prepustnostjo, nerjaveče

POSODE ZA SHRANJEVANJE MEDU

LOGAR TRADE D.O.O.
POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410
info@logar-trade.si
www.logar-trade.si

Cene vključujejo DDV.

Naročeno vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Podnebne spremembe, nekoč za večino ljudi nepomembna besedna zveza, ki je občasno pricurljala iz kakšnega medija ob kakšni suši, vročinskem valu ali resnejši pomladanski pozebi. Kot nekakšen nebodigatreba, ki predstavlja skupek mnogih fizikalnih in kemičnih sprememb v zemljinem ozračju, pa danes vedno očitneje vpliva na vse naravne ekosisteme in posledično na mnoga ključna področja človeškega delovanja.

Čebelarstvo je kmetijska panoga, ki je na podnebne spremembe precej občutljiva, tako z vidika same čebelje družine kot z vidika rastlin, ki čebelam zagotavljajo glavni vir hrane. Čebele so odlični kazalnik razmer v okolju, saj se zelo hitro odzovejo na vsako spremembo. V zadnjih letih v Sloveniji opažamo leta, v katerih povprečna temperatura zraka že presega 1,5 °C glede na povprečno temperaturo zraka v obdobju 1981–2010. Pa samo povprečna temperatura zraka malo pove o dejanski širini težave.

Opažamo spremembe v razporeditvi padavin, pojavljajo se vedno pogostejši vročinski valovi in hitre ter intenzivne suše, rastline olistajo in cvetijo prej, medijo drugače, manj je tudi zanesljivih čebeljih paš. Brezpašna obdobja so daljša in se občasno pojavljajo tudi v pomladanskem času najintenzivnejšega razvoja čebeljih družin.

V prihodnosti bo temperatura zraka le še naraščala in skrajnih vremenskih pojavov bo kvečjemu še več. Vse naštetu pa bo negativno vplivalo tako na kondicijo samih čebeljih družin kot na njihovo zdravstveno stanje in posledično gospodarsko pomembnost. Seveda se bodo pojavile tudi kakšne nove medovite rastline, ki so prilagojene toplejšemu podnebjju, vendar se bo to dogajalo počasi in bo prostorsko zelo neenakomerno razporejeno.

Poleg pričakovanega spreminjanja vrstne strukture gozdov se bodo spremenila tudi razmerja med povzročitelji gozdnega medenja in njihovimi naravnimi sovražniki. Z veliko verjetnostjo lahko tako pričakujemo, da bodo podnebne spremembe postale ključni izziv

za čebelarstvo v prihodnosti. Prilagajanje bo zelo zahtevno, pri tem pa bo po mojem mnenju glavno vlogo igralo sodelovanje med samimi čebelarji, podpornimi organizacijami, veterinarji in raziskovalci tako na državni kot svetovni ravni.

Podnebne spremembe so ena pomembnejših, pa vendarle ne edina posledica človeškega delovanja, med katere štejemo tudi degradacijo tal, onesnaževanje okolja, uničevanje gozdov in druge nebrzdane pritiske na naravna okolja. Precej so se v zadnjih desetletjih spremenile tudi naše vrednote, saj nam »imeti« pomeni mnogo več kot »biti«. Nenasitno potrošništvo in gospodarska rast postajata standard, ki daje občutek lažne varnosti in svobode, a hkrati ne pelje nikamor, razen v vse večje splošno nezadovoljstvo in apatijo. Zgrešena je tudi predstava o neomejenem planetu in naravi kot vreči brez dna, iz katere lahko brez zadržkov samo jemljemo. **Kot nesporno dominantna vrsta na tem planetu se lahko vprašamo, za koga varovati naravo, brzdati podnebne spremembe in ohranjati vrste ter njihove habitate. Odgovor pa je precej jasen, kajti to počnemo zaradi sebe, ker zavedno ali nezavedno vemo, da so narava in vsa čudovita bitja v njej v našem zaznavanju sveta estetska kategorija, ki dela naše življenje lepše in smiselno ter nam navsezadnje omogoča življenje.**

Ob koncu si želim, da bi se več ljudi, s politiki vred, začelo zavedati, da z uničevanjem narave za kratkoročne osebne koristi žagamo vejo, na kateri sedimo mi in naši potomci.

Gal Oblišar, raziskovalec, član Upravnega odbora ČD Mlinšek Velenje, član ČD Urbani čebelar Ljubljana

KAZALO

UVODNIK

Gal Oblišar 33

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Eva Markun in Matjaž Levičar: Vpliv podnebni sprememb na čebelarstvo in strategija prilagajanja čebelarstva (I. del) 35

mag. Andrej Breznikar: Kako poteka obnova gozdov s sajenjem sadik gozdnega drevja v Sloveniji 37

Simon Golob: Zaščita in barvanje čebeljih panjev 39

Simon Golob: Na kaj moramo biti pozorni pri postavitvi in registraciji čebeljnaka 41

dr. Andreja Kandolf Borovšak: O krmljenju čebeljih družin 43

Nataša Klemenčič Štrukelj in Barbara Dimc: Čebelarski turizem – certificiranje in zakonodaja, predstavitev dobre prakse 44

Tomaž Petavar: Odstranljive in okolju prijazne etikete za med 45

dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek, Tomaž Samec: Čebelji pridelki v apiterapiji 46

Vesna Kitthiya: Izdelava preprostih gnezdilnic za čebele samotarke 47

Brane Borštnik: Novice iz sveta 48

zasl. prof. dr. Andrej Šalehar: Sporočilo o smrti Petra Pavla Glavarja v Laibacher Zeitungu 48

DELO ČEBELARJA

Franko Dolgan: Čebelarjeva opravila v februarju 49

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 51

OBVESTILA ČZS 53

OGLASI 62

V SPOMIN 63

INDEX

EDITORIAL

Gal Oblišar 33

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Eva Markun and Matjaž Levičar: The impact of climate change on beekeeping and the adaptation strategy of beekeeping (part I) 35

Andrej Breznikar, MSc: How the restoration of forests by planting forest tree seedlings in Slovenia is taking place 37

Simon Golob: Protection and painting of beehives 39

Simon Golob: What we need to pay attention to when setting up and registering a beehouse 41

Andreja Kandolf Borovšak, DSc: On feeding bee colonies 43

Nataša Klemenčič Štrukelj and Barbara Dimc: Beekeeping tourism - certification and legislation, presentation of good practice 44

Tomaž Petavar: Removable and environmentally friendly labels for honey 45

Andreja Kandolf Borovšak, DSc, Nataša Lilek, DSc, Tomaž Samec: Bee products in apitherapy 46

Vesna Kitthiya: Making simple nesting boxes for solitary bees 47

Brane Borštnik: World news 48

prof. emer. Andrej Šalehar, DSc: Message on the death of Peter Paul Glavar in Laibacher Zeitungu 48

BEEKEEPER'S WORK

Franko Dolgan: Beekeeper's tasks in February 49

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 51

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 53

ADS 62

IN MEMORIAM 63

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, noch@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski ozivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si

Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

GlasiloslovenskičebelarjejeustanoviloSlovenskočebelarskodruštvozaKranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskecebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

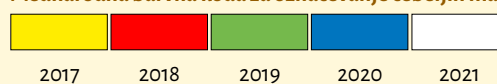
Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priloga za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 8000. Tiskano: 27. 1. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Sodelovanje, solidarnost, skupnost. Fotografija iz mednarodnega natečaja čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2020. Foto: Josef Permedla, Češka. Glavarjevo leto ob 300-letnici rojstva.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matič

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Vpliv podnebnih sprememb na čebelarstvo in strategija prilagajanja čebelarstva (I. del)

Eva Markun in Matjaž Levičar

matjazlevicar1@gmail.com

V zadnjem desetletju postaja vpliv podnebnih sprememb na kmetijstvo vedno očitnejši. Tudi v čebelarstvu že nekaj let opazamo vedno večji vpliv podnebnih sprememb na razvoj čebeljih družin in začetek cvetenja različnih medonosnih vrst ter s tem na medenje. Da bi pridobili bolj celostno sliko o tem, kako podnebne spremembe že vplivajo in še bodo vplivale na čebele, smo izdelali *Oceno predvidenih posledic podnebnih sprememb za slovensko čebelarstvo in strategijo prilagajanja slovenskega čebelarstva podnebnim spremembam* (Levičar, M., Markun, A., Markun, E., 2019). Ocena je izdelana na podlagi *Ocene podnebnih sprememb za Slovenijo v 21. stoletju* (ARSO, 2018) ter podatkov Opazovalno-napovedovalne službe (ONS) in drugih znanstvenih del s tega področja. V tem in prihodnjih člankih bomo predstavili zaključke ocene in predlagane usmeritve prilagajanja po naslednjih tematikah:

1. preteklo in trenutno stanje čebelarstva v odvisnosti od podnebnih sprememb,
2. sedanji in prihodnji vpliv podnebnih sprememb na glavni vir medenja pri nas – gozdove,
3. vpliv podnebnih sprememb na razvoj čebelje družine in strategija prilagajanja čebelarstva predvidenim prihodnjim vplivom podnebnih sprememb.

Dosedanje spremembe podnebja in vpliv na čebelarstvo

Marsikateri čebelar, ki čebelari že daljše obdobje, že opaža, da so se vremenske razmere, in s tem vzorci medenja v zadnjih desetletjih, spremenile. Razvoj in začetek cvetenja rastlin sta vedno zgodnejša, medtem ko se brezpašno obdobje poleti podaljšuje, zime pa so toplejše in brez večjih količin snega. Glede na raziskave Agencije Republike Slovenije za okolje (ARSO) smo v Sloveniji trenutno že priča segrevanju ozračja, in sicer se je v Sloveniji do leta 2011 povprečna letna temperatura dvignila za 1,7 °C. V obdobju 1961–2011 se je količina padavin nekoliko zmanjšala (10–15 %), predvsem v zahodni

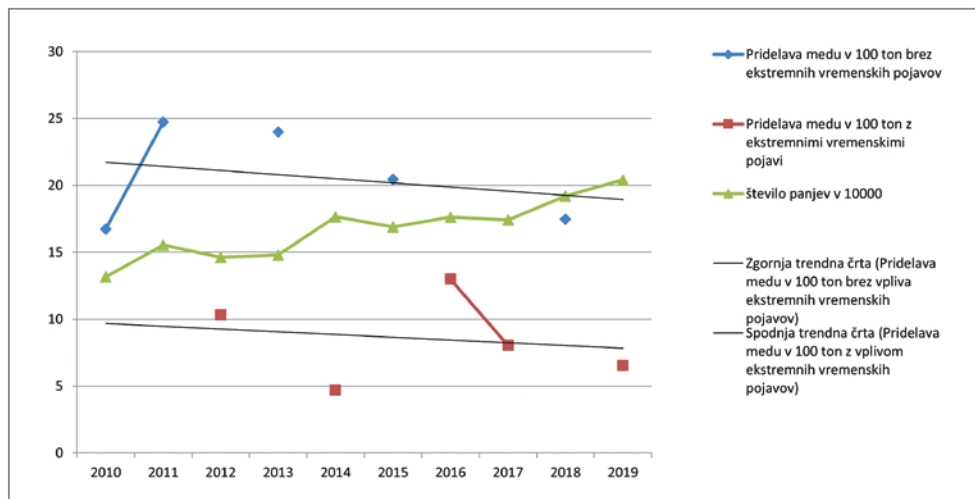
polovici države. Najbolj se je količina padavin zmanjšala spomladi in poleti. V istem obdobju se je skupna višina snežne odeje zmanjšala že za približno 55 %. Na letni ravni se je trajanje sončnega obsevanja v povprečju povečalo za 10 %, izhlapevanje pa se je od leta 1971 povečalo kar za 20 % (ARSO, 2018b: 3). Te spremembe pa so imele vpliv tudi na spremembe medenja in medonosnih letin.

Vpliv podnebnih sprememb na čebelarstvo v zadnjem desetletju

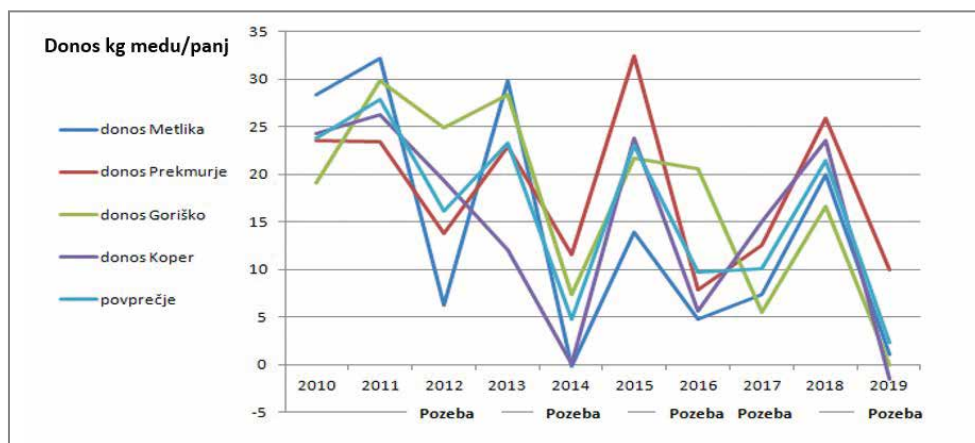
Čebelarstvo se je v zadnjih desetih letih srečalo s pogostejšimi slabimi letinami, izrazito slabe vremenske razmere v letih 2012, 2014, 2017, 2019 in 2020 pa so ogrozile tudi preživetje čebel, saj je paša odpovedala do te mere, da čebele brez čebelarjeve pomoči ne bi mogle preživeti. S tem razlogom se je čebelarjem v nekaterih letih s strani MKGP-ja izplačala tudi denarna pomoč.

Z namenom, da raziščemo vplive podnebnih sprememb na medenje, smo pripravili analizo donosov medu v zadnjem desetletju za določene glavne paše. Ugotovitve podajamo na spodnjih treh diagramih. V prvem grafu prikazujemo pridelavo medu v Sloveniji v obdobju 2010–2019.

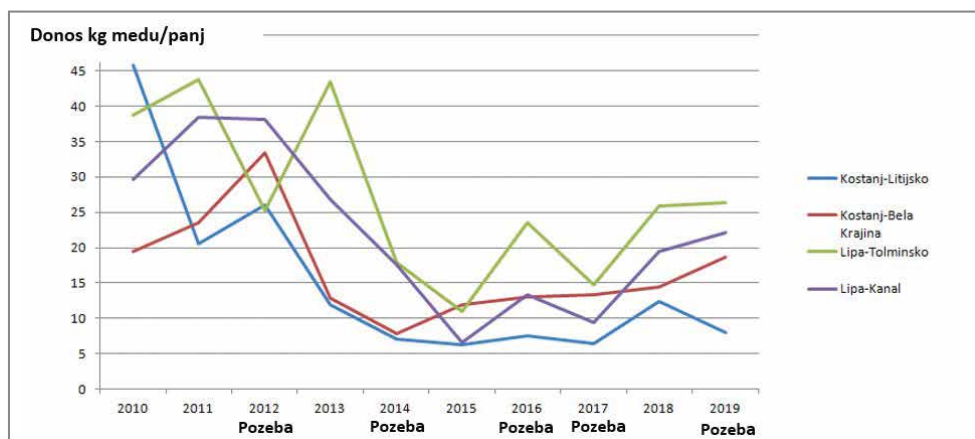
Obe premici označujeta trend pridelave medu. Zgornja prikazuje trend pridelave v letih brez ekstremnih vremenskih pojavov (pozeba, dolgotrajno deževje), spodnja pa prikazuje trend pridelave v letih z ekstremnimi vremenskimi pojavi. Razlika se giblje v območju 60 % izpada pridelka v primeru ekstremnega vremenskega dogodka. V primeru aprilske pozebe lahko že pričakujemo vsaj 60 % manjšo pridelavo medu v sezoni na državni ravni. Oba trenda sta v upadanju, saj na pridelavo medu vplivajo tudi drugi vplivi, recimo lokalno prevelika poselitev s čebeljimi družinami, saj v tem primeru čebele porabijo veliko količino naravnih virov zgoj za lastne potrebe. Obenem je treba opozoriti, da se je stalež čebel od leta 2010 do 2020 dvignil za več kot 75.000 družin, kar prav tako vpliva na donosnost. Dejansko tudi v dobrih letinah pridelamo najmanj 17 % manj medu z več kot 200.000 čebeljimi družinami, kot smo ga pridelali pred desetletjem s približno 130.000 čebeljimi družinami. Poleg vremenskega vpliva na pridelavo medu je torej ta vezana tudi na vedno gostejšo naseljenost čebeljih družin v Sloveniji, saj je dokazano, da prenaseljenost s čebeljimi družinami v Sloveniji privede do nižjih donosov in potencialno do tekmovanja

Graf 1: Pridelava medu v Sloveniji v obdobju 2010–2019. (Vir: MKGP, Register čebelnjakov)

Graf 2: Donosi na robinijevi (akacijevi) paši v kg medu na panj v obdobju 2010–2019. (Vir: podatki ONS, 2019)

Graf 3: Donosi na kostanjevi in lipovi paši v kg medu na panj v obdobju 2010–2019. (Vir: podatki ONS, 2019)

za vire hrane med rejnimi čebelami in drugimi opravevalci (Prešern *et al.*, 2019: 496).

Na grafih 2 in 3 prikazujemo vpliv podnebnih sprememb na najpomembnejše vire medenja v Sloveniji tudi posamično, za robinijevo pašo (*Robinia pseudacacia*) in pašo na kostanju (*Castanea Sativa*) in lipi (*Tilia spp.*).

Z drugega grafa je razvidno, da donosi akacijevga medu niso stalni ter da so izjemno odvisni od spomladanskega vremena. V primeru spomladanske

pozebe deloma ali v celoti izpadejo. Po poročilu čebelarjev so pozebe medonosnih rastlin v zadnjem desetletju intenzivnejše in pogostejše, prisotne so bile leta 2012, 2014, 2016, 2017, 2019 in 2020, kar je skoraj vsako drugo leto. Viden je tudi trend nižanja donosov v zadnjem desetletju. Glede na to, da je robinija pomembna gospodarska paša, to pomeni, da je ekonomska škoda v letih s spomladansko pozebo robinije izredno velika.

Graf 3 prikazuje pašo na kostanju in lipi v letih 2010–2019.

Z Grafa 3 je razviden trend upadanja tako lipove kot kostanjeve paše v sredini desetletja ter opazen upad medenja od bolj medonosnega začetka desetletja. Največji upad je viden v medovitosti kostanja, ki je najobčutljivejši na vremenske pogoje, donosi na kostanju pa se v območju osrednje Slovenije vsako leto manjšajo. Na območju Bele krajine cvetenje kostanja fenološko sovпада s cvetenjem lipa in lipovca, zaradi česar upad v donosih ni tako opazen, medtem ko je upad na območju sestojev v okolici Litije izrazit. Z Grafa 3 je razvidno, da na poznejšo pašo na lipi in kostanju spomladanska pozeba nima tako močnega vpliva (razen v primeru hudih pozeb s

$T < -5\text{ }^{\circ}\text{C}$ v aprilu, ko so močno prizadeti tudi cvetni nastavki lipovca (*Tilia cordata*), sta pa obe paši močno odvisni od vremenskih razmer v času cvetenja. Čebelarji opažamo, da so v zadnjem desetletju postale vremenske razmere za medenje kostanja skrajnejše (dolgotrajna deževja ali suše), zaradi česar ta občutljiva drevesna vrsta slabše medí. V zadnjih letih postaja paša na lipi (*Tilia platyphyllos*) in lipovcu vedno pomembnejša.

Trend upada pridelave medu povezan z izpadi paš

V letih, ko je zaradi pozebe in slabega spomladanskega vremena prišlo do izpada paše na robiniji in upada paše na kostanju ter izgube gozdnega medenja na iglavcih, so bili oljna ogrščica in lipa (*Tilia platyphyllos*) in lipovec edina preostala ter kolikor toliko zanesljiva gospodarska paša. Težava obeh paš je, da sta omejeni na razmeroma majhno območje Slovenije – ogrščica kot kmetijska rastlina prevladuje na severovzhodu Slovenije, drugje pa ni tako pomembna oz. prisotna paša. Paša na lipi in lipovcu je izraziteje prisotna na Tolminskem, Kanalskem in Kočevskem, kjer imata lipa in lipovec pomembnejši delež v gozdnih sestojih.

Zaradi omenjenega je bil v letih s spomladansko pozebo upad v pridelavi medu izrazit, pomanjkanje hrane v naravi za čebele pa je bilo v letih s slabim pomladnim vremenom tolikšno, da družine brez dodatnega hranjenja s sladkorjem in čebelarjeve pomoči niso mogle preživeti. Izračuni donosov na tehtnicah ONS tudi kažejo, da so donosi v Sloveniji premajhni, da bi družine zaradi poletnega brezpašnega

obdobja lahko preživele zimo zgolj z donosom medu v pomladnih mesecih. V zadnjem desetletju je iz razpoložljivih podatkov tako razviden trend upada pridelave medu. Kljub temu da pridelava medu v Sloveniji vsakoletno niha glede na vremenske razmere, je iz podatkov o pridelavi medu na državni ravni viden upad pridelave z izrazitim padcem pridelave leta 2014 in 2019, ko je poleg spomladanske pozebe na medenje vplivalo tudi dolgotrajno deževje v obdobju glavnih paš.

Glede na trenutni trend vpliva podnebnih sprememb na čebelarstvo lahko sklenemo, da se v prihodnje ne bo dalo več čebelariti na način kot do sedaj. Če želimo, da si čebele zagotovijo dovolj kakovostne hrane iz narave, bomo prisiljeni ukrepati. Da bi to lahko storili, moramo razumeti predvidene podnebne spremembe na območju Slovenije in predvideti, s kakšnimi pogoji za čebelarjenje se bomo verjetno srečali v prihodnjih letih in desetletjih. Glavni vir medicine, mane in cvetnega prahu v Sloveniji so gozdovi. V naslednjem članku bomo tako predstavili podnebne scenarije za Slovenijo za naslednja desetletja in kaj bodo te spremembe pomenile za glavni vir čebeljih paš – gozdove. ◆

Kako poteka obnova gozdov s sajenjem sadik gozdnega drevja v Sloveniji

mag. Andrej Breznikar

Zavod za gozdove Slovenije
andrej.breznikar@zgs.gov.si

Zgodnji spomladanski čas je primeren tudi za obnovo gozdov s sajenjem sadik gozdnega drevja. Gozdnih površin, ki jih je treba obnoviti, je v Sloveniji zaradi naravnih ujm v gozdovih vedno več. Gozdove v Sloveniji obnavljamo večinoma (na več kot 90 % površin) z naravno nasemenitvijo s semenom prisotnih odraslih dreves v gozdnem sestoju. Na delu ogolelih površin pa je potrebna tudi obnova s saditvijo sadik gozdnega drevja.

Sadike gozdnega drevja, ki jih vsako leto spomladi ali jeseni posadimo v gozdove, se zagotavljajo preko Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) in so za lastnike gozdov brezplačne. Obnova gozdov se namreč zaradi svojega izrednega pomena sofinancira iz finančnih sredstev državnega proračuna, Programa razvoja podeželja 2014–2020 in Gozdnega sklada. **Program obnove s sadnjo se pripravi v letu pred sadnjo in zaključí do konca februarja za tekoče leto.**

Obnova gozda s sajenjem sadik gozdnega drevja je

med vsemi gozdnogojitvenimi ukrepi najdražji ukrep, zato morajo biti odločitve o obnovi s sajenjem res dobro premišljene. Vrsto in vzgojno obliko sadik izbereta revirni gozdar ZGS-ja in lastnik gozda skupaj, njihov izbor pa je odvisen od gozdnega rastišča, načrtov in ciljev gospodarjenja z gozdovi, vse bolj pa moramo upoštevati

Sadike v drevesnici

Foto: Zavod za gozdove Slovenije

tudi pričakovane podnebne spremembe, ki spreminjajo pogoje za uspevanje posameznih vrst.

Seznam drevesnih vrst za sajenje pripravimo na osnovi podatkov o naravni zmesi drevesnih vrst na določenem gozdnem rastišču. V Sloveniji uspeva 71 avtohtonih drevesnih vrst, najpogostejše pa so bukev, smreka, jelka in različne vrste hrastov, na določenih rastiščih tudi različni bori. Tem glavnim vrstam so v manjšem deležu primešane vrste, kot so javorji, divja češnja, macesen, pa tudi črna jelša, gaber, pravi kostanj, navadni oreh, lipa, jerebika in druge. Za popestritev vrstne sestave pogosto pomlajene površine zapolnimo tudi s posameznimi sadikami divje jablane, hruške, breka, gloga in drena. Vse te sadike so na razpolago v gozdnih drevesnicah tudi v letu 2021.

Med posajenimi vrstami jih je kar nekaj tudi medonosnih in so lahko bogat vir čebelje paše. Tako je obnova gozdov s sajenjem v večini primerov tudi priložnost za obogatitev gozda z medonosnimi drevesnimi vrstami, seveda le s tistimi, ki na določeno gozdno rastišče sodijo.

Izbira sadik posameznih gozdnih drevesnih vrst, namenjenih sajenju, je tako odvisna predvsem od naravne drevesne sestave na določenem območju, pomembna pa je tudi ponudba sadik v drevesnicah. Vse sadike gozdnega drevja v Sloveniji so vzgojene v registriranih drevesnicah iz semena, ki je bilo pod nadzorom nabrano v gozdnih semenskih sestojih v Sloveniji. Naše domače drevesne vrste so namreč najbolje prilagojene na razmere v Sloveniji, kar zagotavlja tudi njihovo uspešno rast. Predpisi zato ne dovoljujejo nenadzorovanega vnosa sadik v gozd iz domačih in tujih drevesnic.

Lastnik gozda se o obsegu in načinu obnove gozda s sajenjem dogovori s pristojnim revirnim gozdarjem, ki mu v tej zvezi izda odločbo v upravnem postopku. Po

dobavi sadik iz gozdne drevesnice jih lahko lastnik gozda prevzame na krajevni enoti ZGS-ja.

Sadike gozdnega drevja sadimo v obdobju mirovanja rasti, to je spomladi in jeseni. V zadnjih letih se zaradi vse bolj nepredvidljivih vremenskih razmer spomladi vedno večji obseg sajenja izvaja jeseni.

Uspešnost obnove gozda s sajenjem sadik gozdnih drevesnih vrst je poleg kakovosti sadik v veliki meri odvisna od ravnanja s sadikami od izkopa v drevesnici do posaditve v gozd. Neustrezno ravnanje s sadikami povzroča izsušitev in sušni stres pri sadikah, gnitje korenin, napad škodljivcev, plesni in bolezni, zmanjšanje vitalnosti sadik in s tem posledično uspeha sajenja.

Splošno vodilo je, da imajo sadike boljše možnosti za preživetje po sajenju, če se čim hitreje izvede sajenje po izkopu v gozdni drevesnici. V primeru kratkotrajnega shranjevanja sadik na delovišču v gozdu je treba sadike ustrezno zaščititi pred izsušitvijo s shranjevanjem sadik v zasipu.

Za sajenje sadik potrebujemo vrečo ali torbo za prenos sadik, rovnico ali kramp. Sadike morajo biti med prenašanjem po delovišču dobro zaščitene pred izsušitvijo in mehanskimi poškodbami, prenašati pa se morajo v platnenih vrečah.

Najprimernejši način sajenja klasično vzgojenih sadik je sajenje v sadilne jamice. Pred kopanjem jamice odstranimo vrhno plast travne ruše, stelje ali zeli. Sadilna jamica naj bo primerno široka, da lahko na njenem dnu razprostremo koreninski pletež sadike, oziroma dovolj globoka, da se ne poškoduje srčna korenina (npr. pri hrastih). Sadika naj bi bila posajena tako globoko, kot je bila v drevesnici.

V primeru obeleževanja sadik s količki, ki ga uporabljamo pri listavcih, količek zabijemo v sadilno jamico tako, da se ne poškodujejo korenine.

Sadika jelke

Priprava sadilnih jamic

Sajenje sadike

Posajena sadika, obeležena s količkom

Foto: Zavod za gozdove Slovenije

Na dno sadilne jamice nasujemo humusno plast izkopane prsti in nanjo razprostremo v naravno lego koreninski pletež sadike. Korenine sadike nato zasipavamo s prstjo (najprej s temnejšo, humozno, potem pa še s spodnjo, svetlejšo) in jo narahlo sproti tlačimo z rokami. Ob korenini ne sme biti praznih prostorov. Jamico nato do konca zasujemo s preostalo prstjo in rahlo potlačimo z nogo, da ne poškodujemo korenin. Po sajenju tla okoli sadike zastremo s suhim listjem in travo, ki zadržujeta vlago in ščitita korenine pred izsušitvijo. Če je potrebna

zaščita sadik pred objedanjem divjadi, sadike zaščitimo s količki, tulci ali odvrtačnimi premazi, v posameznih primerih pa celotno površino ograjimo z ograjo. Tudi materiali za zaščito sadik se financirajo iz državnega proračuna.

Če bomo upoštevali pravila ravnanja s sadikami gozdnega drevja, bo uspeh obnove gozda s sajenjem zagotovljen. S tem bomo zasnovali ustrezne temelje za pester in stabilen gozd v prihodnosti, ki bo nam in našim zanamcem nudil, poleg vseh drugih dobrin, tudi bogat vir čebelje paše. ●

Zaščita in barvanje čebeljih panjev

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Leseni panji so podvrženi številnim vplivom okolja, soncu, padavinam in vlagi, ki krajšajo njihovo življenjsko dobo. Zato jih (običajno izpostavljene zunanje dele panja, lahko pa tudi druge) zaščitimo s premazi, priporočljiva pa je tudi mehanska zaščita pred padavinami in neposrednim soncem z nadstreškom ali pa z napuščem čebelnjaka.

Za zaščito lesenih delov panjev se uporabljajo premazi, ki čebelarjem niso škodljivi. Najpogosteje se uporabljajo premazi oz. barve, izdelane na vodni osnovi (nekateri proizvajalci jih označujejo tudi z oznako »okolju prijazno« ali podobno, pri katerih običajno najprej nanesemo temeljni premaz, nato pa še prekrivni premaz) ter laneno ali druga naravna olja. Način nanašanja

premazov in število slojev sta odvisna od posameznega sredstva ter navodil proizvajalca, ki jih je treba pri delu upoštevati. Ne priporoča se uporaba premazov na osnovi topil ter impregnacijskih premazov, ki vsebujejo biocide – sredstva proti lesnim škodljivcem (lahko pa takšna sredstva uporabimo pri zaščiti lesenih delov čebelnjaka, a jih nanašamo v času, ko čebele ne izletavajo, in jih nato v čim krajšem času prekrijemo s premazom na vodni osnovi). Panji se najlažje prebarvajo, ko v njih ni čebel. Tako lahko nemoteno in temeljito zaščitimo nove panje, panje za rezervne družine v času neuporabe ter dele nakladnih panjev, ki jih lahko zamenjamo z drugimi ter obnovimo brez prisotnosti čebel. Če pa obnavljamo barvo na panjih, v katerih so čebele, je primeren čas za to opravilo jesen ali zgodnja pomlad, ko čebele ne izletavajo intenzivno ter obenem zunanje temperature niso prenizke, da bi onemogočale delovanje in sušenje zaščitnih premazov. Pred začetkom del s peno za izolacijo panjev zapremo žrela panjev, odpremo zračne lopute na zadnjih vratih (pri AŽ-panjih) ter v čim

Prebarvan nakladni panj

krajšem času opravimo brušenje površin in nanos premaza. Ko se ta posuši, žrela ponovno odpremo. Lesene površine pred nanašanjem pripravimo z brušenjem ter z njih očistimo prah, nečistoče in morebitne mastne madeže, nato pa s čopičem, valjčkom ali z brizganjem naneseemo premaz.

Čebelarji se pogosto sprašujemo tudi, katere barve in vzorce uporabiti na panjih. Več o čebeljem vidu in zaznavanju posameznih barv si lahko preberete v članku dr. Janeza Prešerna, objavljenem v SČ 3/2010 na str. 68. V elektronski obliki ga najdete tudi v Digitalni knjižnici Slovenije. Glede na zapis se priporoča, da se večje ploskve panjev pobarvajo z več odtenki modre ter z rumeno, zeleno in oranžno barvo. Poleg tega se lahko uporabijo tudi preproste linije ter vzorci, ki spominjajo na cvetove. ●

Moje izkušnje z barvanjem panjev

Pri zaščiti in barvanju novih panjev je po moji izkušnji nujno, da panj najprej zaščitimo z osnovnim prozornim premazom, in to z notranje in zunanje strani. V ta namen uporabljam Belinkin Belles in do sedaj nisem imel še nobenih problemov z zastrupitvijo čebel. Posebej je to pomembno pri nakladnih panjih, saj so ti veliko bolj izpostavljeni vremenskim vplivom

kot AŽ-panji, zloženi v čebelnjaku. Do sedaj se mi je za barvanje panjev najbolje obnesla barva Sigma, ki mi po desetih letih na nakladnih panjih še ni razpokala (prilagam sliko). Uporabljam svetle barve, ki odbijejo več sončne toplote, so tudi lepšega videza, vsaj za moje oko in najbrž tudi za čebele.

Brane Borštnik

Še nekaj besed o barvanju panjev ...

Lepo pobarvani in morda še poslikani panji so prava paša za oči, je pa tako delo tudi zamudno. Nekdo, ki ima 50, 100 ali celo več sto panjev, si lahko olajša delo tudi z uporabo kompresorja in pištole za barvanje, če v bližini čebelnjaka nima elektrike, pa potrebuje še agregat. Barva iz pištole se razprši, zato potrebujemo dva primerno velika kartona, da zaščitimo sosednje panje. Priporočljivo je imeti še pomočnika, ki bo ta dva kartona držal (če dela samo eden, je treba kartone tlačiti v reže in delo je veliko bolj zamudno). S kartoni zaščitimo en vogal in dve stranici, pobarvamo, kolikor gre, nato zaščitimo nasprotni vogal in nasprotni stranici, spet pobarvamo ... In tako vse panje, ki smo jih imeli namen pobarvati s to barvo. Nato ostanek barve odlijemo, posodo za barvo operemo z vodo in po istem postopku barvamo z naslednjo barvo ... Ta sistem ni dober samo za AŽ-, temveč tudi za nakladne panje, kjer moramo barvati vse štiri stranice. Barva se lepo razporedi in zapolni vse špranje, v katerih bi se sicer nabirala voda. Bistvo takega načina barvanja je predvsem, da lahko

barvaš naseljene panje. Ob primerni temperaturi (okrog 8 °C), ko čebele ne letijo, s penasto gumo zatesniš žrela panjev, pobarvaš, pol ure kasneje pa je barva že suha in panje lahko odpreš.

Pri nas za zaščito nakladnih panjev namesto barvanja uporabljamo parafin. Ne kakršnega koli, uporabljamo parafin, ki je primeren za sveče, ki jih kurimo v zaprtih prostorih.

V dovolj velik kotel iz nerjaveče pločevine damo dovolj parafina, da bo, ko se stopi, prekril naklado, ga stopimo in grejemo, da zavre. Vsaka naklada je v kotlu slabih deset minut. V tem času se stopi ves vosek na stenah naklade, uničijo se vse bolezenske klice ali škodljivci in les se površinsko napije parafina. Kar je pri tem še pomembno, je, da se tak les ne zvija več tako močno kot surov in zato naklade ne razpadajo. Take naklade so zaščitene za naslednjih deset let. Saj ni res, pa je ... Nekatere naše naklade so stare skoraj 50 let, pa jim ni videti.

Marija Sivec, čebelarica, čebelarica

Na kaj moramo biti pozorni pri postavitvi in registraciji čebelnjaka

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo
simon.golob@czs.si

Eden izmed večjih projektov vsakega čebelarja, tako začetnika kot tudi izkušenega, je postavitve novega čebelnjaka. Naj za začetek obrazložimo, da je, v skladu s Pravilnikom o označevanju čebelnjakov in stojišč (Ur. l. RS, št. 117/2008, 55/2013, 92/2015), izraz čebelnjak opredeljen nekoliko širše, kot smo navajeni. Gre namreč za vsak prostor, kjer so nameščene čebelje družine, sem pa poleg stacionarnih objektov spadajo tudi premične prevozne enote s panji in pa panji (običajno nakladni), postavljeni na zaokroženem gozdnem, kmetijskem ali urbanem prostoru.

Registracija čebelnjaka

V prej omenjenem pravilniku je zapisano tudi, da je dolžnost vsakega čebelarja, ne glede na število panjev, usmeritev ali druge vidike, da si na pristojni upravni enoti na oddelku za kmetijstvo pridobi (v kolikor je na naslovu stalnega prebivališča še ni) številko kmetijskega gospodarstva (številko KMG MID) ter da vsak čebelnjak registrira. To stori tako, da najkasneje v roku 30 dni po naselitvi čebeljih družin na Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin odda vlogo za registracijo čebelnjaka (vloga je dostopna na spletu). Pri tem je treba paziti, da je vloga izpolnjena pravilno, da se, če je razpon parcele večji od 50 m, na vlogo napišejo točne koordinate čebelnjaka (dobimo jih v aplikaciji GERK ali v drugih spletnih zemljevidih, kot je na primer GoogleMaps). Če pa parcela ni v lasti čebelarja, je treba predložiti tudi soglasje lastnika. Na podlagi oddane vloge čebelar prejme tablico s številko čebelnjaka, ki jo mora v sedmih dneh namestiti na vidno mesto čebelnjaka. Dolžnost čebelarja je tudi, da če v čebelnjaku preneha čebelariti, tablico s številko vrne ter da vsako leto, najkasneje do 1. decembra, prek fizičnega ali spletnega obrazca sporoči stanje čebeljih družin v svojih čebelnjakih.

Foto: Janez Penca

Gradnja čebelnjaka – objekta

Če se odločimo za gradnjo čebelnjaka – objekta, pa moramo pri tem spoštovati tudi gradbeno zakonodajo. Gradbeni zakon (Ur. l. RS, št. 61/17, 72/17 – popr. in 65/20), Uredba o razvrščanju objektov (Ur. l. RS, št. 37/18) in Priloga 1 (Objekti, klasificirani glede na namen njihove uporabe) k omenjeni uredbi odredjajo, da je čebelnjak klasificiran kot objekt za rejo živali. Kot tak lahko spada med enostavne objekte, če njegova površina ne presega 20 m², ima le eno etažo, ni višji od 4 m, globlji od 1 m, njegov nosilni razpon ne presega 4 m in za njegovo izgradnjo ni treba izvesti večjega reliefnega preoblikovanja terena. Za postavitve takšnega objekta ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja ali priglasiti gradnje, pred nameravanim začetkom gradnje pa se na upravni enoti pridobi lokacijska informacija, iz katere je razvidno, da je takšna gradnja v skladu z izvedbenim prostorskim aktom. Če pa želimo postaviti čebelnjak z večjo površino, lahko skladno s prej omenjeno zakonodajo čebelnjak do površine 100 m², višine 6 m, globine 2 m in nosilnega razpona največ 5 m gradimo kot nezahteven objekt. Za gradnjo takšnega objekta pa je treba na upravni enoti pridobiti ustrezno gradbeno dovoljenje. Na upravni enoti lahko dobimo tudi dodatne informacije o možnostih in pogojih gradnje tovrstnega objekta.

Primernost lokacije za naselitev čebeljih družin in varen odmik čebel

Lokacija in lega čebelnjaka vsekakor odločilno vplivata na samo čebelarjenje ter na razvoj čebeljih družin. O potrebah čebel, ki jih moramo pri tem upoštevati, je bilo

v preteklosti že kar veliko napisanega, številne koristne in praktične informacije glede tega pa lahko čebelarji najdemo tudi v lansko leto izdanem priročniku *Dobre čebelarske prakse*. Vseeno pa bi kakšno besedo namenili še temi, ki jo čebelarji pogosto (namerno ali ne) pozabimo upoštevati. To je vpliv čebel na samo okolico oziroma na druge ljudi. Čebelarji čebel ne moremo privezati, kot to lahko storijo drugi rejci živali, zato se dostikrat zgodi, da (predvsem pri gosto naseljenih strnjjenih naseljih) za okoliške prebivalce predstavljajo težavo. Tudi na nas se med letom obračajo številni prebivalci, ki se čutijo ogrožene zaradi čebel, prisotnih v njihovi bližini. Res, da kdaj tudi neutemeljeno, zelo pogosto pa je slaba volja povsem na

mestu. Čebelarji panje postavijo tudi na neprimerna mesta, zato ni odveč opozorilo oziroma poziv, da je pri postavitvi (tudi le posameznih panjev) v bližino stanovanjskih hiš, poti in drugih površin, na katerih so ljudje, potreben najprej temeljit razmislek. Posledice neprimerne postavitve čebel so namreč lahko različne, od slabe volje, zaostrenih medsosedskih odnosov, tožb ali celo usodnih zapletov v primeru alergijske reakcije na pik čebele. Prav zaradi tega je priporočljivo čebelnjak postaviti vsaj 20 metrov stran od zemljišč sosedov ter vsaj 50 m stran od stanovanjskih hiš, poti, igrišč ali drugih površin, kjer so ljudje, in se tako že v začetku izogniti slabi volji in neželenim zapletom. 🍯

Čebelarska tehtnica

Čebelarska tehtnica je orodje, ki v zadnjih letih močno pridobiva pomen, saj nas nepredvidljive pašne in vremenske razmere silijo v njeno uporabo. Tehtnica ni zaželena in potrebna zgolj za spremljanje pozitivnih donosov v panj. Za čebelarje in predvsem za čebele je veliko pomembnejša za spremljanje negativnega stanja, saj ta vodi v pomanjkanje zaloga hrane, v slabši razvoj čebeljih družin, zmanjšanje števila čebel in njihovo slabše zdravstveno stanje. Kako zares uporabna in potrebna je, spoznamo šele, ko jo namestimo pod panj in ko začnemo spremljanje gibanja njegove teže.

Čebelarskih tehtnic je veliko, od tistih najbolj klasičnih mehanskih s premikanjem uteži do sodobnih elektronskih tehtnic, ki lahko podatke pošiljajo po sporočilih SMS ali so ti dostopni na spletnih aplikacijah ponudnikov tehtnic. Sodobne tehtnice ob današnji tehnologiji lahko vsebujejo še vrsto drugih merilnikov in senzorjev, ki nam pomagajo pri spremljanju stanja v naravi in v sami čebelji družini. Pri razvoju ene takšne tehtnice je sodelovala tudi ČZS, proizvajalec pa je podjetje Strips, d. o. o., iz Kandrš. Digitalna naprava BeeConn vsebuje poleg kompaktne tehtnice za merjenje teže panja tudi vremensko postajo za merjenje temperature, vlage, zračnega tlaka, količine padavin, smeri in hitrosti vetra, svetlosti in UVI-indeksa. Nanjo lahko priklopimo več tehtnic v čebelnjaku in tako spremljamo težo pri več čebeljih družinah. Opcijsko lahko namestimo tudi kamero, s pomočjo katere lahko z oddaljenim dostopom spremljamo pročelje čebelnjaka in dejavnost čebel. Meritve se opravljajo periodično vsako uro in se sproti pošiljajo v oblak, prek katerega se lahko z uporabo spletne aplikacije sproti spremlja dogajanje na vašem oddaljenem čebelnjaku. Za vir napajanja tehtnice lahko uporabimo električno omrežje. Če ni na razpolago, je napajanje urejeno s solarnim kompletom in akumulatorjem. Več informacij lahko pridobite na www.beeconn.si, info@beeconn.si ali na tel. št.: 03/567 07 34.

V želji, da bi imel vsak čebelar v Sloveniji svojo tehtnico, smo decembra naslovili pobudo vsem občinam v Sloveniji, da kupijo čebelarsko tehtnico in jo podarijo lokalnemu čebelarskemu društvu, ki jo namesti v čebelnjak na svojem območju in podatke deli s svojimi člani. V dogovoru z Opazovalno-napovedovalno službo si želimo te podatke vključiti tudi v dnevno poročanje in tako dnevno sliko medenja tudi iz teh lokacij prikazati vsem zainteresiranim čebelarjem.

Na našo pobudo se je med prvimi odzvala Občina Moravske Toplice z nakupom dveh tehtnic, nato občine Beltinci, Škofja Loka, Ljutomer, Koper in Dol pri Ljubljani. Vsem občinam se zahvaljujemo in verjamemo v uspešno sodelovanje še naprej. Hkrati si želimo sodelovanj tudi s preostalimi občinami v Sloveniji in da bi nam letos tehtnice beležile le pozitivne donose.

Aleš Bozovičar in Jože Smrkolj

Foto: Dušan Puhan

O krmljenju čebeljih družin

dr. Andreja Kandolf Borovšak

svetovalka JSSČ za varno hrano

andreja.kandolf@czs.si

Čebelarjeva osnovna naloga je, da skrbi za čebelje družine, da imajo vedno na voljo zaloge hrane, ker pa pridelujemo tudi čebelje pridelke, je treba poskrbeti, da naša oskrba družin ne vpliva na čebelje pridelke bolj, kot nam to dopušča zakonodaja.

Naravna hrana za čebele sta med in cvetni prah. V izrednih razmerah (priprava na zimski čas, neugodne vremenske razmere ...) je treba čebelam dodati krmo oz. dopolniti njihove premajhne zaloge. Čebelarji lahko za namene krmljenja čebel uporabljamo konzumni sladkor, ki ga lahko pripravimo na različne načine (raztopina, pogača, ...) in/ali že vnaprej pripravljene krmne pogače in/ali sirupe. V Evropski uniji se lahko uporablja samo krma iz registriranih ali odobrenih obratov, kar pomeni, da moramo čebelarji tudi sladkor nabaviti pri registriranem nosilcu dejavnosti poslovanja s krmo, označen mora biti kot posamično krmilo v skladu z Uredbo 767/2009 ES. Čebelarji, ki upoštevamo Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu, lahko za krmljenje čebeljih družin uporabljamo tudi konzumni sladkor, nabavljen kot hrana za ljudi.

Osnovo krme za čebele predstavlja sladkor, dodamo lahko samo tiste dodatke, ki imajo dovoljenje. Za boljše preglednost nad krmnimi dodatki je bil vzpostavljen EU-register krmnih dodatkov, ki je objavljen na spletni strani: http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/registeradditives_en.htm. Dodatka, ki ni na tem seznamu, v krmo ne smemo dodati!

Registracija čebelarjev za namene krmljenja družin

Vsi čebelarji smo registrirani v Registru čebelnjakov. Čebelarji, ki čebelje pridelke, četudi samo primarne (med, med v satju, cvetni prah, propolis ...), prodajajo še kje drugje (tržnica, internetna prodaja, trgovine, dobava vrtcem) kot na mestu pridelave, morajo biti registrirani tudi v registru živilskih obratov (RŽO), kamor se lahko vpišete tudi ob sporočanju stanja čebeljih družin. Čebelarji, ki so vpisani v RŽO in proizvajajo pogače za krmljenje čebeljih družin, tudi če jih proizvajajo samo za lastno uporabo, pa se morajo še dodatno vpisati v register v skladu s *Pravilnikom o registraciji in odobritvi nosilcev dejavnosti na področju krme* (Uradni list

RS, št. 50/15 in 67/15 – popr.). Čebelarji, ki pripravljajo pogače **brez uporabe** krmnih dodatkov ali premiksov iz krmnih dodatkov, označijo dejavnost V3, če čebelar v krmo za čebele meša tudi krmne dodatke in premikse, potem mora biti registriran tudi za dejavnost V4. Obrazec (*Vloga za registracijo ali odobritev obrata nosilca dejavnosti poslovanja s krmo*) odda na območni urad Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Dostopen je na spletni strani: www.gov.si/zbirke/storitve/postopek-registracije-in-odobritve-nosilcev-dejavnosti-poslovanja-s-krmo. Za izdelavo pogač si čebelar pripravi recepture in pripravi oceno tveganja in se na podlagi tega odloči, ali je treba uvesti nadaljnje korake za zagotavljanje varnosti krme po principu HACCP.

Če krmimo samo z dokupljeno krmo, tudi če čebelam dodajamo pogačo z dodatki, dodatna registracija ni potrebna.

Skrb za pristen med

Ne glede na to, s čim krmimo in ali se moramo dodatno registrirati ali ne, pa moramo poskrbeti, da krma za čebele ne pride v med. Če smo iz plodišča v medišče začasno prestavili sat s predelanim sladkorjem ali sladkorno raztopino, ga pred začetkom paše odstranimo. Te sate lahko uporabimo za pripravo narejencev ali jih vrnemo za hrano čebelam v brezpašni dobi. Če smo sate z venci predelanega sladkorja oz. sladkorne raztopine prestavljali v medišče, jih pred nastopom paše oz. po morebitnem izleganju zalege iz medišča odstranimo iz medišča ali vsaj označimo, da jih ne točimo.

Produktna odgovornost

Čebelarji smo sami odgovorni za svoj izdelek, v promet smemo dati varen in pristen kakovosten med in čebelje pridelke! Priporočamo, da se v zimskem času udeležujete usposabljanj in izobraževanj, da bomo znali ustrezno oskrbeti čebelje družine ter pridelati kakovostne in varne čebelje pridelke. ◆

Za vas tudi letos pripravljamo
ApiSlovenijo!

Potekala bo 10. in 11. aprila
na celjskem sejmišču.

Podrobnosti sledijo v kratkem.

Čebelarški turizem – certificiranje in zakonodaja, predstavitev dobre prakse

Nataša Klemenčič Štrukelj¹ in Barbara Dimc²

¹svetovalka JSSČ za ekonomiko, ²tajnica ČZS
natas.klemencic.strukelj@czs.si

Vse več slovenskih čebelarjev se v zadnjih letih zaveda širine čebelarške dejavnosti, ki je veliko več kot le pridelava medu. Slovenci smo narod čebelarjev, čebelarstvo je način življenja. Naša inovativnost ne pozna meja. Smo prvi v svetu, ki smo začeli s čebelarškim turizmom. Obiskovalcem ponujamo doživljajski, butični, trajnostni turistični proizvod z visoko dodano vrednostjo.

Pod okriljem ČZS od leta 2016 deluje sekcija za čebelarški turizem, od leta 2013 pa poteka certificiranje čebelarških turizmov. V ta program se lahko vključijo vsi zainteresirani čebelarji, ki se ukvarjajo s čebelarško turistično ponudbo, in tudi tisti, ki to načrtujejo. Certifikat odličnosti dobijo ponudniki, ki dosegajo kriterije odličnosti. Na podlagi pisne izjave strokovna komisija, ki jo oblikuje ČZS, izvede presojo čebelarškega turizma in na podlagi te ocene določi število čebelic (1–3), ki jih turizem prejme. Ena, dve ali tri čebelice označujejo zadovoljevanje osnovnih pogojev, urejenosti objektov ponudnika in okolice, ekološko ali biodinamično čebelarjenje, sposobnost privlačne predstavitve dejavnosti in proizvodov, inovativnost embalaže, sposobnost ustvariti apidoživetje, elemente presenečenja ipd. ČZS nato vsako leto načeloma ob dnevu turizma podeli certifikate novim certificiranim ponudnikom čebelarške turistične ponudbe. Do sedaj imamo v Sloveniji že 45 certificiranih ponudnikov apiturizma.

Ponudniki čebelarškega turizma morajo zagotavljati legalno opravljanje čebelarške turistične ponudbe. Potrebna je registracija dopolnilne dejavnosti na kmetiji – čebelarstvo ali kakšna druga pravna oblika (s. p., d. o. o.). Za registracijo dopolnilne dejavnosti lahko zaprosijo tisti, ki imajo v register kmetijskih gospodarstev vpisanih najmanj deset čebeljih družin v skladu s predpisi, ki jih ureja register čebeljakov. Za opravljanje apiturizma mora čebelar zagotavljati lasten čebeljak oz. stojišče s čebeljami panji. Čebelarji,

ki v okviru dopolnilnih dejavnosti izvajajo tudi nego telesa (medena masaža) in sproščanje s panjskim zrakom, lahko le-to opravljajo v skladu s predpisi, ki urejajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje za opravljanje dejavnosti higijenske nege in drugih podobnih dejavnosti. Medene masaže in masaže z eteričnimi olji lahko opravljate le v skladu s predpisi, ki urejajo minimalne sanitarno-zdravstvene pogoje za opravljanje dejavnosti higijenske nege in drugih podobnih dejavnosti. Če se pri sproščanju s panjskim zrakom uporablja maska, se za vsako osebo uporabi nova.

Na upravni enoti registrirate dopolnilno dejavnost z oddajo vloge za opravljanje dopolnilne dejavnosti in opredelite dopolnilne dejavnosti, ki jih boste izvajali. Ob registraciji dopolnilne dejavnosti se tudi odločite za ugotavljanje davčne osnove:

- na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov (normirani odhodki),
- na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov (vodenje knjig).

Ponudniki čebelarškega turizma, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost, so za opravljeno storitev dolžni izdati račun. Čebelarji, ki niso zavezanec za DDV, tega ne obračunavajo, ob izstavitvi računa pa nanj napišejo izjavo: »DDV na podlagi 2. odst. 94. člena ZDDV1 ni obračunan.« Če se odločite za vodenje knjig ali za obdavčitev po normiranih odhodkih in ste zavezanec za DDV, pa sta izdaja računov (s pomočjo prodaje iz vezane knjige računov oz. s pomočjo računalniškega programa, ki zagotavlja revizijsko sled ali potrjevanje računov s pomočjo davčnih blagajn pri Finančni

upravi RS po novem Zakonu o davčnem potrjevanju računov) in vodenje evidence izdanih računov obvezna. ČZS si prizadeva za razvoj in uveljavitev čebelarške turistične ponudbe. Prizadevamo si za vključevanje čebelarške turistične ponudbe v lokalno okolje in povezovanje z lokalnimi turističnimi deležniki in vključitev v redno ponudbo slovenskega turizma. V okvirčku predstavljamo primer dobre prakse, kako so začeli s čebelarstvom in razvili čebelarški turizem v Čebelarstvu, lectarstvu in apiturizmu Šolar.

Medena masaža v čebelnjaku

Foto: Arhiv družine Šolar

Medena pravljica Šolar – čebelarški turizem – apiturizem

Smo na sončni strani Laškega, kjer čebele s svojim plesom ustvarjajo medeno pravljico naše družine Šolar. Že od leta 1982 nam čebele predstavljajo pomembno vlogo, saj nam s pridnim nabiranjem rumenega zlata omogočajo, da z uporabo svojih znanj in dolgoletnih izkušenj nudimo širok nabor čebeljih pridelkov in storitev, s katerimi se trudimo zadovoljiti še tako zahtevnega gosta.

Skrivnostno življenje čebel, dogajanje v panju in medena doživetja so za vse več ljudi odkrivanje novega sveta in vrednost doživetja čebelarškega turizma – apiturizma. Čeprav gre za relativno novo obliko ponudbe, se na našem čebelarstvu s turizmom ukvarjamo že precej let. S čebelarjenjem je začel moj tast Franc, ko je pred skoraj 40 leti postavil prve panje na Strmci, kjer sedaj vsi skupaj živimo v dvostanovanjski hiši ob neposredni bližini velikega čebelnjaka. Ob prvih litrih pridelanega medu pa je moja tašča Tatjana začela ustvarjati medene dobrote in s tem je bila povečana dodana vrednost čebelarstvu. Tako sta s pestro medeno ponudbo kmalu postala zanimiva za širšo okolico in turiste, ki prihajajo v Terme Laško in Rimske Toplice. Od vsega začetka pa so jima čebele predstavljale hobi in sprostitvev.

V letu 2013 smo od ČZS na podlagi presoje strokovne komisije prejeli certifikat ponudnik čebelarškega turizma z vsemi tremi možnimi čebelicami. V letu 2016 pa se vključili v sekcijo ponudnikov apiturizma. Konec istega leta pa sem kot mlada prevzemnica uradno prevzela naše čebelarstvo in se na njem tudi samozaposlila. Pred prevzemom sem več kot 12 let opravljala delo knjigovodje, vendar me je čebelji svet

popolnoma prevzel, zato sem se prekvalificirala iz diplomirane knjigovodje v čebelarko, apiterapevko in preizkuševalko medu. V čebelarstvo me je s svojimi dolgoletnimi izkušnjami vpeljal tast, ki je čebelarški mojster, v samo predelavo medu in peko medenih dobrot pa tašča. V lanskem letu se mi je pridružil mož Gregor in skupaj profesionalno vodiva čebelarstvo. Od prevzema dalje sva povečala pridelavo čebeljih pridelkov, posodobila prostore in opremo, razširila asortiment naših medenih izdelkov, jih preoblekla v novo celostno podobo in jih ponudila v sodobno opremljeni trgovinici na domu. Kmetija ima registriran čebelarški turizem z dodano vrednostjo apiterapije. Kot apiterapevka v čebelnjaku na domačem dvorišču izvajam medene masaže, nudimo tudi vdihovanje aerosolov iz panja ali pa priložnost za počitek. V brezkoronskem času smo med letom gostili veliko zaključnih skupin, družin, parov in posameznikov iz Slovenije, prav tako pa tudi tuje goste s celega sveta. Nudimo jim voden ogled čebelarstva, predavanje o apiterapiji, pogostitev z medenimi dobrotami, po predhodnem dogovoru pa tudi delavnico krašenja medenih figuric.

Prepričana sem, da se zavest o pomenu čebel, naravnih proizvodih in s tem tudi skrb za zdravje in zdrav način življenja povečujeta, kar posledično vpliva na hiter razvoj apiturizma v Sloveniji, saj postaja ponudba posameznega ponudnika čebelarškega turizma vedno bogatejša in vse bolj pestra in raznolika.

Darja Šolar

Odstranljive in okolju prijazne etikete za med

Vprašanje:

Nalepke, ki se uporabljajo za označevanje medu, se zelo težko odstranjujejo s kozarcev. Ali ne bi bilo smotrno uporabiti lepilo, še vedno zelo permanentno, vendar pralno v vodi, torej lažje odstranljivo s kozarcev? In ali so takšna lepila po odstranitvi okolju bolj prijazna, ekološka, kot standardna?

Odgovarja: Tomaž Petavar iz podjetja Jomi Labels, d. o. o.

Za samolepilne etikete za med se trenutno uporablja etiketni material s permanentnim lepilom, pri katerem je pranje v vodi ali lugu zelo težko. Na tržišču obstajajo etiketni materiali z lepilom, ki je pralno v vodi (lepilo WRA) ali lugu (lepilo WLA). Etiketni material s pralnimi lepili WRA in WLA je veliko dražji kot papir s klasičnim permanentnim lepilom. Zaradi sestave imenovanih lepil je treba dodatno preučiti možnosti tiskanja na laserskem tiskalniku, ki jih v večini uporabljamo za dotisk nalepk doma. Namreč, etiketni

material se pri dotisku etiket na laserskem tiskalniku pri tisku segreje in lahko se zgodita iztekanje lepila in oprijem lepila na transportne valjčke tiskalnika in posledično pride do okvare tiskalnika, česar pa si ne želi nihče. Glede na imenovane materiale lepila (permanentno ali pralno lepilo) gre za lepila na vodni osnovi, ki so izdelana v skladu z EU-standardi za okolje in živilsko industrijo in so primerna za posredni stik z živili. Potrudili se bomo, da v najkrajšem možnem času pridobimo vse informacije o tem, ali kateri od naših dobaviteljev proizvaja samolepilni material s pralnim lepilom in nosilnim papirjem, ki je primeren za dotisk v laserskem tiskalniku.

Pošljite vprašanja

Bralce vabimo, da nam na naslov uredništva (marko.borko@czs.si) pošljete svoja vprašanja s področja čebelarstva, mi pa bomo poiskali odgovore nanje.

Uredništvo

Čebelji pridelki v apiterapiji

dr. Andreja Kandolf Borovšak, dr. Nataša Lilek, Tomaž Samec

svetovalci JSSČ za varno hrano

andreja.kandolf@czs.si

Med, cvetni prah, matični mleček in propolis vsebujejo veliko biokemijskih snovi, ki jih človeški organizem potrebuje za normalno delovanje, in sestavine, ki krepijo njegovo zdravje.

Med prvimi so najpomembnejše aminokisljine, maščobne kisline, bioaktivni peptidi, številni elementi, vitamini in organske kisline. Med drugimi pa fenolne spojine, flavonoidi in karotenoidi, ki delujejo kot antioksidanti, krepijo imunski sistem in tako manjšajo grožnjo številnih vnetnih, degenerativnih in drugih bolezni (npr. artritis, ateroskleroze, drugih bolezni srca in ožilja, Alzheimerjeve in Parkinsonove bolezni, tudi raka); spodbujajo tudi regeneracijo celic. V čebeljih pridelkih so tudi snovi (npr. vlaknine), ki pomagajo pri prebavi (uporabni so za izdelavo prehranskih dopolnil – probiotikov in prebiotikov).

Nekateri čebelji pridelki so bogat vir antioksidantov. Največ jih vsebuje propolis, sledijo cvetni prah in temne vrste medu. Svetlejšje vrste medu jih vsebujejo približno enako kot matični mleček. Antioksidativna učinkovitost je navadno povezana tudi s protibakterijsko.

Med zavira rast bakterij (bakteriostatični učinek), nekatere tudi uničuje (baktericidni učinek). Deluje tudi proti nekaterim virusom in škodljivim glivam in krepi imunski sistem.

Tudi **cvetni prah** vsebuje veliko protimikrobnih spojin, kar dokazuje več raziskav. Za zdravje je najboljši lokalno pridelan, čim bolj svež cvetni prah, saj sušenje in dolgotrajno skladiščenje slabita njegovo antioksidativno učinkovitost. Cvetni prah je primerno dopolnilo vsakdanji prehrani. Ker ima le majhno energijsko vrednost, ga lahko uživajo tudi sladkorni bolniki.

Propolis se uporablja sam ali skupaj z drugimi čebeljimi pridelki za lajšanje tegob in izboljšanje stanja pri nekaterih boleznih kože. V zdravilne namene so ga široko uporabljali že v antičnem času, v zadnjih 30 letih pa je postal predmet številnih farmacevtskih in kemijskih raziskav. Doslej so dokazale, da zavira vnetja, deluje protimikrobno in spodbuja celice k normalni presnovi.

Tudi **matični mleček** vsebuje antioksidante in deluje protibakterijsko. Varuje srce in ožilje, osrednje živčevje, zmanjša utrujenost in pomaga pri premagovanju stresa.

V apiterapiji se lahko uporabljajo samo čebelji pridelki, ki ne vsebujejo ostankov zdravil in drugih kemijskih snovi.

Informacije o zdravilnih lastnostih, učinkih in koristih čebeljega pridelka so verodostojne le, če so potrjene z izsledki raziskav snovi (ne konkretnega tržnega artikla), objavljenih v znanstvenih in strokovnih publikacijah. O njih lahko govorimo v izobraževalne namene in na strokovnih srečanjih. Na čebelje pridelke posameznega pridelovalca zdravilnih učinkov NE SMEMO ZAPISATI. Tudi ne smejo biti objavljeni na spletni strani posameznega proizvajalca. 🍯

Vir: Yücel, B., Topal, E., Kösoğlu, M. (2017): Bee products as functional food. *Intech science*.

Preglednica: Biološko delovanje in zdravilni učinki čebeljih pridelkov.

Pridelek	Biološko delovanje	Funkcijski učinek
Med, osmukanec, izkopanec, matični mleček, propolis	<ul style="list-style-type: none"> – Protibakterijsko, – protivirusno, – fungicidno, – antioksidativno, – analgetično, – protivnetno. 	<ul style="list-style-type: none"> – Zaviranje rasti patogenih bakterij, gliv in virusov; – krepitev imunskega sistema; – protikancerogenost.
Osmukanec, matični mleček, propolis	<ul style="list-style-type: none"> – Varovanje pred obsevalnimi poškodbami in aterosklerozo, – večanje absorpcije kalcija. 	<ul style="list-style-type: none"> – Varovanje pred obsevalnimi poškodbami, aterosklerozo in osteoporozo.
Med	<ul style="list-style-type: none"> – Prebiotično. 	<ul style="list-style-type: none"> – Spodbujanje rasti dobrih črevesnih bakterij (npr. <i>Bifidus</i> spp.).
Matični mleček	<ul style="list-style-type: none"> – Nižanje krvnega tlaka, – širitev krvnih žil, – večanje privzema kisika v celice, – ugodno delovanje na osrednje in obkrajno živčevje. 	<ul style="list-style-type: none"> – Varovanje srca in ožilja, – pomoč pri premagovanju stresa, – manjšanje utrujenosti, – varovanje osrednjega živčevja.

Izdelava preprostih gnezdilnic za čebele samotarke

Vesna Kitthiya

Studio Loščika, oblikovanje, svetovanje, ilustracija

8zajcev@gmail.com

V članku vam bom predstavila nekaj napotkov za izdelavo preprostih gnezdilnic za čebele samotarke, kakršne s preprostimi orodji in majhnimi stroški lahko izdelamo sami.

Pravzaprav bi bilo idealno, da bi naš vrt ali dvorišče omogočalo preživetje tem dragocenim organizmom samo po sebi: torej, opraševalci bi imeli na voljo raznolike medonosne rastline od zgodnje pomladi do začetka zime na čim več površinah. Na vrtu bi imeli kakšen suhozid ali skalnjak, travno površino bi imeli v stilu tradicionalnega slovenskega kmečkega dvorišča (najbrž se strinjamo, da angleška travica ni najprimernejša sestavina opraševalcem prijaznih vrtov, zato naj bo omejena na minimum), tal ne bi nepredušno zapirali s tlakovanjem, razen tega pa bi si omissili mirne koticke z ostanki nepokošene trave, olesenelih stebel zelišč, ležečega odpadlega listja in suhih vej. Vsekakor bi na opraševalcem prijaznih vrtovih dajali prednost domačim (avtohtonim) rastlinam, če pa ob tem uporabljamo tujerodne, pa se izogibajmo tistih z invazivnim potencialom. Izbor je pester in ne zahteva preglobokega vrtanja za informacijami. Kako jih smiselno povezati v celovito in zanimivo zgodbo in ob tem hkrati ohraniti funkcionalnost ter visoke estetske užitke, pa je pravzaprav najvišja oblika sonaravnega vrtnega oblikovanja.

Oblike gnezdilnic so lahko raznolike, od preprostih kvadratnih ali okroglih, ki smo jih obesili na drevo, do umetelno izdelanih luksuznih hotelov z več nadstropji in zeleno streho. Videni so primeri natančno izdelanih gnezdilnic iz hrastovega ali bukovega lesa, ki so oblikovalski dosežki, in takih preprostejših s strehico, pod katero je pripeta debelejša navrtana veja, v snop zavita trstika ali bambus. V vrtnih centrih in trgovinah lahko izberemo poceni izdelek iz uvoza ali pa naročimo unikatnega iz trajnejših materialov. Ne nazadnje, če si ogledate kakšno s slamo ali trstičjem krito streho, se človek ne bi mogel načuditi njeni živosti, ko v toplih mesecih dobesedno brenči od življenja. Uvoženih poceni »hotelov za mrčes« se seveda ne priporoča, predvsem zaradi slabe kakovosti – pri teh izdelkih, ki največkrat niso primerni za drugo uporabo kot stenski okras v notranjih prostorih, vas bodo razočarali že sami materiali, od ohišja iz topolovega lesa, ki komaj zdrži bičanje vetrov in neurij, do vsebine: največkrat gre za trietažne, različno zapolnjene niše, kjer je le malo primerne prostora za čebele

Foto: MB

Leseno ohišje z nagnjeno strešico polnimo z navrtanimi vejami in trstičjem. Pod stropom uporabimo seno in sprednjo odprtino zaščitimo z mrežico.

samotarke. V resnici so tovrstni hoteli še najprimernejši za pajke, a za njimi stoji dober marketing.

Naša gnezdilnica bo torej imela ohišje narejeno iz trdnjšelega lesa, kar je za samo ogrodje lahko les iglavcev ali listavcev (bukev, hrast, akacija itd.), globine vsaj 16 cm z zaprto zadnjo stranico in vsaj nekoliko nagnjeno streho. Ker smo sonaravno usmerjeni, ne bomo uporabljali strupenih premazov za zaščito lesa, saj to ni smiselno. Streho lahko oblečemo s tegolo, ostankom ponjave, prirezanim strešnikom ali pa naredimo manjšo izvedbo zelene strehe z nizkimi sočnicami (sukulentni).

Notranjost v celoti zapolnimo s trstičjem ali krajšimi navrtanimi debelimi vejami ali kosi drv (globine toliko, kot lahko zavrtamo s svedrom), ki so obvezno iz lesa listavcev! Premeri vrtin so lahko vse od 5 mm pa vse do 10 mm. Za lažji obstanek trstik na mestu jih povezujemo v manjše snope in jih zlagamo drugega zraven drugega, ob stenah in pod stropom pa uporabimo nekaj sena ali slame za to, da zmanjšamo velikost odprtin med snopi, kar preprečuje drsenje. Razen trstike lahko uporabimo bambusove palice, ki smo jih predhodno posušili, oz. pozimi nabiramo suha stebela japonskega dresnika. Trstiko, bambus, dresnik ter vse morebitne preostale rastline z votlimi stebli narežemo na vsaj 10 cm dolžine ali več. Mogoče je še kdo razmišljal o narezanih vrtnih ceveh in luknjičasti opeki – vendar vsaj pri nas tega drugi organizmi kot pajki niso želeli uporabljati.

Tako pripravljeno gnezdilnico za čebele samotarke postavimo v zavetno in sončno lego, nekoliko dvignjeno od tal, da preprečimo vlago od spodaj. Primerne so sončne stene objekta, kjer jih obesimo s kljuko, v mirnem in sončnem delu vrta pa pripravimo podstavek za preprosto nameščanje ali pa pod gnezdilnico namestimo lesen kol, s katerim jo postavimo nad tla. Da ne bi bile samotarke prelahke plen pticam, jih zaščitimo z mrežico, ki jo namestimo na sprednjo odprtino. Za konec pa še ena

preprosta izvedba z reciklažo vsakdanjih materialov: uporabimo konzervo mačje ali pasje hrane, ki smo jo predhodno dobro umili in posušili, ter jo napolnimo s trstiko ali bambusom. Z žico jo pritrdimo pod kako suho vejo v zavetju. Naj ne zmanjka idej za preproste ali

zapletenejše gnezdilnice, ki ne bodo ostale prazne, če je naš vrt sonaravno urejen. Te so kot lep vrtni dodatek pika na i ob robu pestre zasaditve trajnic, zelišč, prostorastoče žive meje, cvetočega travnika, ki ni prepogosto košen, travniškega sadovnjaka ali rozarija. ●

Novice iz sveta

Nizozemska

 Kraljevo flamsko čebelarstvo združenje (KonVIB) je bilo ustanovljeno leta 1912 in ima več kot 4000 članov. Glavne dejavnosti združenja so: zagotavljanje informacij in nasvetov čebelarjem in zainteresiranim za čebelarstvo, zastopanje čebelarstev vlade (državne, regionalne in lokalne) in drugih čebelarstev združenj (nacionalnih, evropskih in svetovnih). Združenje je ena izmed 90 organizacij, ki podpira evropsko državljansko pobudo Red Bijen en Boeren (Rešimo čebele in kmete!), katere cilj je do leta 2035 postopno opustiti uporabo sintetičnih pesticidov, podpreti kmete pri kmetovanju brez pesticidov in tako rešiti čebele in naravo. Do marca 2021 je treba zbrati milijon podpisov vsaj iz sedmih držav članic EU. Če bo ta cilj dosežen, morata Evropska komisija in Evropski parlament raziskati, ali in kako lahko pretvorita zahteve kampanje Rešimo čebele in kmete v zakonodajo. Do sedaj

je zbranih 381.753 podpisov. Kvote so že dosegle štiri države: Nemčija, Belgija, Avstrija in Romunija. Zakaj je ta peticija tako pomembna? Ker se s to evropsko državljansko pobudo poziva Evropska komisija, naj pripravi zakonodajne predloge za:

- Postopno opuščanje sintetičnih pesticidov do leta 2035. Do leta 2030 je treba v kmetijstvu EU prepovedati 80 % sintetičnih pesticidov, začeti z najnevarnejšimi, do leta 2035 pa 100 % sintetičnih pesticidov.
- Obnovitev biotske raznovrstnosti. Naravne ekosisteme na kmetijskih območjih je treba obnoviti, da bosta šla kmetijstvo in biotska raznovrstnost z roko v roki.
- Podporo kmetom v prehodu. EU trenutno financira množično proizvodnjo v majhnem in okolju prijaznem kmetijstvu s svojo trenutno agropolitično agendo in sistemom subvencij.

Morda bi bilo dobro, da se tej peticiji pridružimo tudi v Sloveniji.
Prevod in priredba: Brane Borštnik

Vir: www.velt.nu/red-bijen-en-boeren.

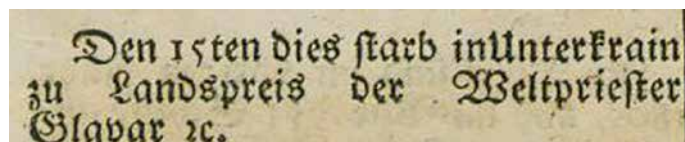
Sporočilo o smrti Petra Pavla Glavarja v Laibacher Zeitungu

zasl. prof. dr. Andrej Šalehar

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
Andrej.Salehar@bf.uni-lj.si

V letu, ko obeležujemo 300-letnico rojstva Petra Pavla Glavarja, objavljamo tudi vest o njegovi smrti. 24. januarja 2021 je minilo 237 let od njegove smrti.

V peti številki Laibacher Zeitunga (z 29. januarja 1784) je na četrti strani objavljeno sporočilo o smrti Petra Pavla Glavarja (PPG). Obrazložitev tedanjega dogajanja pove, da je 12. januarja 1784 popoldne prišel na obisk k Petru

Prevod: Petnajstega (napaka v datumu; Glavar je umrl 24. januarja 1784) je na Lanšprežu na Dolenjskem umrl škofijski duhovnik Glavar.

Pavlu Glavarju na Lanšprež njegov krušni brat, general Bartolomej Basaj, s svojim sinom Karlom. V noči na 13. januar ga je zadela kap in je umrl. Glavar ga je pokopal 15. januarja v grajski kapeli. Bil je zelo užalostčen in potr, napisal je oporoko in 24. januarja tudi sam zatisnil oči, star 63 let. Pokopan je v isti kapeli ob Basaju. ●

Vir: www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:doc-OKoPoXOV.

Naslovnica Laibacher Zeitunga

Čebelarjeva opravila v februarju

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Februar je nepredvidljiv, lahko mrzel (tudi zelo mrzel, celo 10 in več °C pod ničlo), lahko pa tudi topel. Zadnja leta težko govorimo o pravih čistilnih izletih čebel, saj so čebele zaradi toplih dni skoraj vsak teden večkrat zunaj celo zimo. Tako da ne opažam več tistih močnih čistilnih izletov, zaradi katerih so gospodinje na vasi opustile spomladansko sušenje belih rjuh. Zaradi velikega števila družin v ožji okolici je vseeno ob toplih dnevih ta mesec kar pestro, kar se tiče trebljenja čebel. Namreč, v naši vasi nas je 12 čebelarjev, ki imamo čebele na vrtovih ob hišah. V krogu treh kilometrov je približno 800 čebeljih družin, od katerih je več kot 500 družin v vasi in okrog nje.

Po drugi strani pa se narava počasi prebuja, in z njo tudi čebele. Dan je vedno daljši in matica vedno pogumneje odlaga jajčeca in se pripravlja na sezono. Ko na polno zacvetita navadna leska in črna jelša, lahko v toplejših dnevih opazujemo, kako ju čebele na polno obiskujejo, čeprav sta rastlini tipični vetrocvetki. Ti dve drevesni vrsti dajeta čebelam veliko cvetnega prahu, ki ga potrebujejo za svoj zarod. Cvetni prah in nektar pa dajejo še spomladanska resa, črni teloh, mali zvonček, trobentica ...

Brez krmljenja

Ta mesec je še zimski in pri čebelah ravnamo enako kot v decembru in januarju – pustimo jih pri miru. Le ob toplejših dnevih jih opazujemo, kako se obnašajo na bradah panjev. Pri nekaterih družinah se zaradi zalege lahko pojavi kondenzacija vode na vratih panja. Takrat jih odpremo, da se posušijo. Jaz pri tistih panjih, ki imajo še vrata, že jeseni odprem lopute, ki so namenjene za zračenje panja pri prevozih na pašo. Tako nimam težav z odvečno vlago in posledično vznemirjanjem čebel. Nekateri čebelarji ta mesec družinam podkladajo pogače za hitrejši spomladanski razvoj. Pred leti sem tudi jaz to poskusil, ampak sem to opustil, ker je preveč dela in stroškov za zelo majhen oziroma noben učinek. Ob nenadni ohladitvi vremena pa obstaja še nevarnost podhladitve zalege ob morebitni povečani zalegi. Namreč, čebele ob ohladitvi ne morejo po vodo in cvetni

prah, zapustijo zalego in se stisnejo v gručo. Pa tudi v nobeni strokovni literaturi nisem našel neizpodbitnega dokaza, da dražilno krmljenje pozitivno deluje na večji in hitrejši razvoj družine. Menim, da je pomembnejše, da gre družina v zimo z mlado matico, močna, zdrava in malo preveč nahranjena. Takšna družina bo brez težav dočakala naslednjo sezono. Kaj naredim z odvečno hrano v panju, pa bom natančneje opisal v marčevskih opravilih. Način krmljenja pa v mesecih, ko bo čas priprave čebel na zimo.

Žičenje in vtiranje trikotnih satnic

Ta mesec zažičim satnike in vtrem satnice. Zaradi uporabe zdravil proti varozi na osnovi mravljinčne kisline, ki razjeda železo, uporabljam inoks žico, ki jo tudi napnem in narebričim z zato zasnovanim napenjalcem. S tem dosežem tudi boljši oprijem satnice na žico. Satnike kupujem vrtane na pet ali šest lukenj. Ni se mi še zgodilo, da bi se polni sati medu ali celo zalege podrli na satnikih s samo petimi luknjami. Čebele prevažam tudi na traktorski prikolici, ki ni vzmetena. Sem pa že večkrat to videl in celo čebelariskim kolegom pomagal sanirati.

Vtiranje satnice v obliki trikotnika

Varilni aparat uporabljam pri vtiranju satnic

Foto: Franko Dolgan

Obnova starih panjev, težava nestandardnih dimenzij

Bolj kot število žic je pomembno, iz kakšnega voska je izdelana satnica. Ekološki vosek, ki nima dodatkov, kot je parafin ali še kaj drugega, je najboljša možnost. Seveda je tu tudi lastni vosek, ki je v vašem čebelarstvu v obtoku že več let, ob predpostavki, da niste dokupovali satnic iz ponarejenega voska. Satnico narežem na dve do štiri manjše satnice, ki jih nato vtrem v žico. Tiste, iz katerih so nastali štirje trikotniki, vstavim za grajenje v plodišče in v medišče. Tiste iz polovic pa uporabljam pri rojih. Trikotniki imajo namreč premalo naležne površine na žici in ne zdržijo teže roja, ki se obesi na satnico in zgornjo letvico satnika. Na ta način pridem do trdnih satov, saj je naravni čebelji vosek mladih čebel najkakovostnejši. Hkrati pa čebele vosek bolje prilepijo na žico kot pa jaz s pomočjo varilnega aparata. Ker je aparat zelo močan, ga nastavim na najmanj, in tako je ravno dovolj, da v hipu vtrem satnico na žico. Po mojih izkušnjah se najboljše obnese sistem, ko iz ene AŽ-satnice dobim dve polovici. Ta način uporabe satnic sem usvojil zaradi kroničnega pomanjkanja ekološkega voska zaradi prehoda s konvencionalnega na ekološko čebelarstvo ter zaradi širitve čebelarstva. Letos sem s takšnim načinom,

Foto: Franko Dolgan

Barvanje starih panjev

kljub širitvi čebelarstva, prišel do 30 kg čistega neoporečnega voska, iz katerega bom dal izdelati satnice.

Obnova in barvanje panjev

Drugo pomembno opravilo, ki ga ta mesec opravi, sta obnova in barvanje panjev. Za barvanje uporabljam hitro sušečo se barvo na vodni osnovi. Prve panje sem pobarval že leta 2006 in so še vedno kot tisti dan.

Svetlih barv, kot sta bela in rumena, ne uporabljam več, ravno zaradi prej omenjenega čistilnega izleta čebel, ki se zelo rade otrebijo na pročeljih panjev teh dveh barv. Starih panjev se bom počasi znebil, ampak ne zaradi tega, ker bi bili dotrajani, temveč ker so različnih dimenzij in jih je težko med seboj združevati in skladati v skladovnice. Pri sto in več panjih, kjer nista niti dva enaka, postane to zelo resna težava, če ima vsak panj svojega mizarja – ni enotnega standarda.

Opazovanje čebel na žrelu

Iz opazovanja obnašanja čebel na bradah panjev in v okolici dobimo veliko informacij o stanju družine. Če v tem mesecu ob toplih dnevih čebele nabirajo obnožino, iz panja odnašajo mrtve čebele in drobir, je z njimi vse v redu. Če pa je družina nedejavna, njeno morebitno odmrtnje preverimo s trkanjem po panju ali pihanjem skozi žrelo. Če družina ne zašumi, odpremo panj in z lučko posvetimo med ulice. Pri odmrtnju družine zapremo žrelo, da preprečimo rop. Brezmatične družine pa glasno šumijo, kot bi jokale, in so nemirne. Takšni družini se doda rezervna družina ob toplejšem vremenu, pri nas je to meseca marca.

Če pa imate premalo znanja in poguma za izvedbo ukrepov pri družinah s simptomi, ki nakazujejo, da z družino ni tako, kot mora biti, vas bo inštruktor usmeril in skupaj z vami ugotovil vzrok ter popravil zadevo. Če v tem času odprete panj in ne veste, kateri poseg morate opraviti, boste s tem naredili več škode kot koristi. Znanje lahko posnemate od uspešnega čebelarja ali strokovne literature, izkušenj, ki vas bodo naredile uspešne, pa ne morete. Z inštruktorjem boste najlažje teorijo uporabili v praksi. ◆

Delovanje Društva slovenskih čebelarjev Trst v letu 2020

Bilo je januarja 2020, ko smo na mesečnem društvenem sestanku razglabljali o delu in načrtih, ki naj bi jih izvedli v prihodnjih mesecih. Nič takega, kar bi nakazovalo, da se bo leto, ki se je komaj začelo, sprevrglo v tako hudo stisko, še ni bilo na obzorju. Novice o epidemiji so prihajale le iz od nas oddaljenih krajev, z Daljnega vzhoda. V drugi polovici februarja pa so načrti izpuhteli, po vseh medijih smo slišali in brali »io resto a casa« – jaz ostanem doma. Prekiniti smo morali vsako društveno dejavnost, in to do nadaljnjega.

Statičnost se je zavlekla tja do aprila. Takrat smo se odborniki začeli spraševati, kaj bi se sploh v danih razmerah lahko uresničilo od naših začetnih načrtov. Na misel nam je prišel 20. maj. Kako pa prirediti praznik brez občinstva? Pomagali smo si z našimi tržaškimi slovenskimi televiziji televizije RAI, ki so bili takoj pripravljeni posneti oddajo. V napol tajni obliki smo v društvenem čebelnjaku v Padričah imeli intervju z novico, kaj je in čemu služi svetovni dan čebel 20. maj. Ob tej priložnosti smo gostili tudi predsednika Zadružne kraške banke Adrijana Kovačiča in se mu zahvalili za finančni prispevek, s katerim smo kupili mize in stole, ki jih uporabljamo za društvene potrebe in za goste, še posebej šolarje, ko pridejo k nam na obisk. Naš čebelar slikar Marko Kralj pa je razstavil šest panjskih končnic o račkah, ki predstavljajo neko pravljično iz vasi Lokev pri Lipici, srž te pa sta odpuščanje in dobrotta. Tisti dan smo ob čebelnjaku posadili tudi češnje, ki nas bo spominjala ne samo na 20. maj 2020, ampak tudi na leto koronavirusa. Oddajo sta potem prenašala slovenska tržaška televizija in Radio Trst A.

V drugi polovici junija je v društvenem čebelnjaku predaval o poletnem zdravljenju čebel naš prijatelj, čebelarski mojster Drago Mali iz Sežane. Naslednje predavanje pa je imel v mesecu juliju na temo narejencev iz ometencev.

Društvo priredi na predzadnjo avgustovsko nedeljo tudi vsakoletni čebelarski praznik, ki se ga udeleži lepo število članov in prijateljev, lansko leto pa smo ga zaradi epidemije prenesli na 13. september. Ta je bil sedmi po vrsti. Lanskoletnega praznika se je udeležilo veliko manj članov. Na prazniku se poleg običajnega druženja izvede tudi srečelov, katerega izkupiček je še kako dobrodošel za društveno delovanje.

Razvitje društvenega prapora v gledališču »F. Prešeren« v Boljuncu, 28. marca 2017. Boter prapora je Klavdijo Babič, sedanji predsednik OČD Koper.

Foto: Aljoša Novak

10. maj 2018, odprtje slovenskega čebelnjaka v Padričah: minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc in predsednik ČZS Boštjan Noč režeta trak.

Foto: Damjan Balbi

Z leve: Brane Borštnik, Danijel Novak in Jože Škulj so 13. aprila 2019 v Velikih Laščah podpisali Listino o sodelovanju, prijateljstvu – pobratenju.

Foto: Vladimir Novak

Kot vsako leto so se nekateri naši člani z desetimi vzorci medu udeležili ocenjevanja v Kopru, ki ga priredi Obalno čebelarstvo društvo Koper.

29. septembra nas je obiskala novinarka koprskе televizije Tjaša Lotrič. Intervjuvala je naše člane, posneli so društveni čebelnjak, sedež in tudi nastajajoči čebelarski muzej. Oddaja je bila na koprski televiziji in radiu, prispevek pa tudi v oddaji Ljudje in zemlja na RTV Slovenija.

20. novembra pa smo že petič izpeljali društveno ocenjevanje medov. 15 članov je predstavilo 28 vzorcev. Medovi in letina so bili na našem koncu res odlični.

Naše društvo je sodelovalo tudi pri projektu posebnih izvirnih starih čebelnjakov. Predstavili smo dva čebelnjaka, in sicer Zuljanovega (slovenski čebelar iz Ricmanj pri Trstu), ki smo ga obnovili in postavili v

društveni čebelnjak v Padričah, ter »Štancmarjevega«, ki je na Opčinah in ga oskrbuje naša članica Laura Malalan. Ob dnevu čebelarskega turizma 4. decembra, ki se je odvijal s pomočjo spletne aplikacije v Lukovici, je Malalanov čebelnjak prejel srebrno priznanje, medtem ko je naše društvo dobilo posebno pohvalo. Gradivo za predstavitev je pripravil naš čebelar Luka Grgič.

Veliko skrb namenjamo tudi društvenemu čebelnjaku, kot mu pravimo, zanj je odgovoren društveni gospodar Bogomir Škerlavaj, to je pravzaprav ograjen prostor ob društvenem sedežu, kjer so postavljeni DB-panji, Zuljanov čebelnjak in seveda pravi slovenski čebelnjak z desetimi naseljenimi družinami, ki je dar Urada vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Danijel Novak, predsednik DSČ Trst

Domač medeni puding z vaniljo

Doma pripravljen medeni puding je poslastica, ki je pripravljena hitro. Poleg tega potrebuješ le osnovne sestavine, ki so vedno pri roki.

SESTAVINE ZA ŠTIRI SKODELICE

5 dl mleka, 2 dl smetane, 150 g medu, strok vanilje, 3 žlice koruznega škroba, 3 rumenjaki, sčep soli.

PRIPRAVA

Strok vanilje zarezhi, dodaj v mleko in kuhaj do vretja. Odstrani strok vanilje in semena ter primešaj med. Zmanjšaj ogenj in mešaj, da se med in sladkor raztopita. V skodelici zmešaj rumenjake, koruzni škrob, smetano in sol. Dobro premešaj z metlico in med mešanjem prilij še malo vročega mleka, da zmes temperiraš. Zmes rumenjakov, smetane in škroba nato dodaj v posodo z mlekem in kuhaj na zmernem ognju pet minut, vmes pa ves čas mešaj. Na tej točki lahko vroč puding preliješ v skodelice, če pa želiš odstraniti morebitne grudice, pa ga pred tem precedi skozi cedilo. Počakaj, da se ohladi, in postreži.

Foto: Sašo Šketa

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtor recepta: Sašo Šketa

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Prosimo vas, da v skladu s Pravili sistema SMGO poročate o porabi zaščitnih prelepk in količini medu, označenega z zaščitnimi prelepkami SMGO v letu 2020.
Poročila pošljite na e-naslov ines.zunic@czs.si.

Število novih članov SMGO-ja decembra 2020	Število članov, ki so izstopili decembra 2020	Število vseh članov SMGO-ja decembra 2020
7	0	448

Za vključitev v kakovostno shemo Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo navežite stik z dr. Natašo Lilek po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. po e-pošti: natasa.lilek@czs.si.
Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si, in sicer v rubriki SMGO.

Intervju s predsednikom Hrvaške čebelarске zveze Željkom Vrbosem

Foto: Vedran Lesjak

Po katastrofalnem potresu na Hrvaškem konec leta smo slovenski čebelarji pokazali veliko solidarnost do hrvaških kolegov čebelarjev z zbrano denarno pomočjo. Ob tej priložnosti smo govorili tudi s predsednikom Hrvaške čebelarске zveze Željkom Vrbosem in mu postavili nekaj vprašanj o siceršnjem stanju čebelarstva na Hrvaškem.

Koliko odstotkov hrvaških čebelarjev je članov Hrvaške čebelarске zveze (HČZ), kolikšna je članarina v HČZ in kaj dobi vsak član iz naslova članarine? Kaj so glavne dejavnosti HČZ in kaj je največji izziv zveze? Kakšno je vaše sodelovanje s čebelarskimi zvezami v EU in širše?

Hrvaška čebelarška zveza ima nekaj več kot 6500 članov in približno 2000–2500 čebelarjev nečlanov. Članarina HČZ je za člane fiksna in znaša 225,00 kun, če pa je v isti družini več članov zveze na istem naslovu, znaša 112,50 kun na člana.

Vsak član HČZ je član svojega čebelarskega društva, v katerem uresničuje svoje temeljne pravice (ima pravico predlagati, voliti in biti izvoljen v delovna telesa društva in

zveze, ima dostop do vseh informacij o delu društva in zveze, ima pravico dopolnjevati čebelarско znanje z usposabljanji in izobraževanji, prejme čebelarско revijo *Hrvaška čebela*, ima pravico sodelovati pri delu skupščine zveze, na podlagi članske izkaznice zveze ima popust na vsa goriva bencinskih črpalk Crodux). Zveza si s svojimi dejavnostmi prizadeva ustvariti najugodnejše pogoje za čebelarstvo v Republiki Hrvaški.

Obstajajo štiri glavna področja delovanja zveze:

- čebelarstvo narediti čim cenejše za čebelarje (pravica do cenejšega dizla, pravica do enotnega nacionalnega kozarca, znižanje DDV za čebele in matice, uresničitev nadomestila za opravevalno dejavnost, organizacija in izvajanje državnega čebelarskega programa);
- obveščanje in izobraževanje članstva s pomočjo revije *Hrvaška čebela*, organizacija predavanj, izobraževanj in sejmov ter nadzor čebeljih bolezni;
- sprejem ugodnejših zakonskih podlag (sprememba statuta zveze, sprejetje različnih pravilnikov, sprememba dobre čebelarске prakse, sodelovanje z ministrstvom za kmetijstvo – dvigniti z ravni pravilnikov na raven zakona);
- ureditev trga: boj proti ponaredek medu, neoznačenemu in uvoženemu medu, povezati čebelarje za skupen nastop na trgu z enotnim nacionalnim kozarcem za med v trgovskih verigah, okrepiti marketing v čebelarstvu.

Sodelovanje z okoliškimi državami je najboljše s Slovenijo, na zadovoljivi ravni z Madžarsko in Črno goro,

povečuje se sodelovanje z Italijo, Bosno in Hercegovino, Srbijo in Romunijo. Treba je še veliko storiti, da zagotovimo zadovoljivo sodelovanje z vsemi drugimi državami.

Kakšne pomoči (finančne, materialne, druge) so čebelarji deležni od države? Kako jo pridobijo in kolikšna je?

Sodelovanje in pomoč države se kaže v:

- sofinanciranju državnega čebelarskega programa;
- uveljavljanju pravice čebelarjev do uporabe cenejšega dizelskega goriva (50 litrov za 30 čebeljih družin);
- država že tretje leto zapored financira zbiranje evidenc čebelarjev in čebeljih družin;
- država vsako leto s programom »Šolski dan medu« odkupi približno 40.000 kozarcev medu za učence prvega razreda osnovne šole;
- za uporabnike enotnega nacionalnega kozarca je analiza medu na račun države;
- ministrstvo za kmetijstvo sofinancira oglaševanje čebelarstva (jumbo plakati, letaki itd.);
- ministrstvo za kmetijstvo je financiralo izdelavo enotnega nacionalnega kozarca za med.

Katera sredstva za zatiranje varoj so čebelarjem dostopna ter kako in kje lahko do njih dostopajo?

Skoraj vsa čebelja zdravila, ki so na voljo v Sloveniji, so na voljo tudi na Hrvaškem.

Ali država čebelarjem sofinancira sredstva za zatiranje varoj in, če da, v kakšnem deležu?

Zdravila kupujemo v veterinarskih ambulantah po izbiri čebelarjev in čebelarji prejmejo povračilo (brez DDV) od državnega čebelarskega

Škoda na stojišču po potresu v Petrinji

programa. Država strošek krije v višini 50 %, 50 % pa se krije s sredstvi EU.

Katere so največje težave pri oskrbi čebeljih družin, s katerimi se spoprijemajo čebelarji med letom, in kako jih rešujejo?

Trenutno največjo težavo čebeljih družin predstavljajo huda gniloba in slabe letine. Ker verjamemo, da je hude gnilobe veliko več, kot se je odkrije, poskušamo sprejeti nov pravilnik o zatiranju čebeljih boleznih, ki bi to problematiko uredil učinkoviteje.

Katere so glavne čebelje pašne na Hrvaškem? Na kakšen način razporejajo čebele na pašo in katero dokumentacijo čebelarji potrebujejo za premik čebel? Koliko čebelarjev po vaši oceni uporablja premik čebel za izkoriščanje oddaljenih paš?

Glavne pašne na Hrvaškem so: spomladna cvetlična, oljna ogrščica, robinija, amorfa, lipa, kostanj, sončnica, jesenska cvetlična pašna. Na območju Dalmacije so tudi pašne na žajblju, sivki, navadnem deraku in kraškem šetraju. Vsak čebelar lahko prevaža na pašne, če ima dovoljenje poverjenika za pasišče, ki mu izda pisno dovoljenje. Čebelar se mora vnaprej prijaviti poverjeniku,

ki mu izda pisno dovoljenje, če so izpolnjeni pogoji: potrdilo o zdravstvenem stanju čebel, pristoječe mesto na pasišču in zadostni pašni viri. Na Hrvaškem je 4149 čebelarjev prevoznikov.

Kakšna je povprečna MPC kg medu, katere so glavne sorte medu, kaj je poleg pridelave medu najpomembnejše ali najhitreje razvijajoč se vidik čebelarstva?

Maloprodajne cene medu so odvisne od regije. Na celinskem območju je cena približno 35–50 kun, v Zagrebu 40–60 kun in na Primorskem 50–70 kun. Glavne sorte medu so zagotovo cvetlični, žajbljev, gozdni (manov), akacijev in kostanjev med. Poleg pridelave medu je trenutno na Hrvaškem največ zanimanja za apiterapijo in pridelavo čebeljega strupa.

Kakšen je delež uvoza medu izven EU v vašo državo? In kakšno imate stališče do uvoza?

Uvoz medu je ena največjih težav našega trga, ker velike količine nizkokakovostnega kitajskega medu prispejo na Hrvaško čez nekatere države EU. Uvoz medu poskušamo znižati s promocijo domačega kakovostnega medu, pakiranega

v enotni nacionalni kozarec, s programom nadzora več izdelkov s strani ministrstva za kmetijstvo. Na ta način želimo pridobiti zaupanje kupcev, da je domači med kakovostnejši od uvoženega, in tako zmanjšati delež uvoženega medu na trgu. Trenutno je v trgovskih verigah večinoma uvoženi med, domači med pa najdemo v majhnem številu čebelarških podjetij. Čebelarji prodajajo predvsem na domu, tržnicah, sejnih itd. Ocenjujemo, da je razmerje med uvoženim in domačim medom na trgu približno 50 : 50.

Kako se vam obnese izvajanje spremembe zakonodaje s področja označevanja medu v praksi? Ali ima že ves med, ki je mešanica, označene vse države porekla na nalepki?

Še lani smo v trgovski verigi Spar avstrijskega proizvajalca našli med, ki je bil označen kot »mešanica medu iz EU in zunaj EU«, vendar je bil s posredovanjem HČZ takoj umaknjen s trga. Mislim, da ima zdaj vsak med na Hrvaškem oznako države porekla.

Kakšno je stanje na področju vzreje matic in s kakšnimi izzivi se na tem področju srečujete?

Imeli smo že več zahtev, da bi se dovolilo vzrejati tudi druge rase

čebel, ne samo *Apis mellifera carnica*. Kot HČZ smo takšnim poskusom ostro nasprotovali, ker smo v svojo zakonodajo zapisali, da lahko čebelarimo samo s sivko in nobeno drugo raso čebel. Trenutno imamo veliko vzrejevalcev matic za svoje potrebe, vendar se številni čebelarji pritožujejo, da so lastnosti vzrejenih matic iz leta v leto slabše. Spremeniti moramo mnenje nekaterih vzrejevalcev matic, da je količina pomembnejša od kakovosti. Zaradi tega so nekateri vzrejevalci izgubili licenco.

Ali pri vas delujejo plemenilne oz. testne postaje in ali iz države prejimate kakšne podpore?

Nadzor kakovosti matic opravljajo testne postaje, ki ne delujejo v okviru HČZ, vendar lahko HČZ seveda poda pripombe na nekatere nepravilnosti. Imamo trdno podporo države pri prizadevanjih za ohranitev genetske čistosti in ne dovoljujemo čebelarjenja s čebeljimi družinami niti vzreje matic katere koli druge pasme.

Na kaj ste najbolj ponosni pri razvoju čebelarstva v zadnjem obdobju?

Ponosni smo, da narašča število registriranih čebeljih družin, registriranih čebelarjev in članov zveze, kar je očitno znak, da nekaj delamo prav. Ko bomo uresničili program distribucije medu v enotnem nacionalnem kozarcu v trgovskih verigah, mislim, da bomo lahko resnično ponosni in bomo lahko povedali, da smo za svoje čebelarje in potrošnike naredili veliko.

ČZS

ČZS zbrala 23.488 evrov za pomoč hrvaškim čebelarjem ob potresu

Hrvaško je konec decembra prizadel močan potres, ki je mnogim pustil ogromne materialne in predvsem tudi duševne posledice. Med prizadetimi je tudi več kot 350 čebelarjev, ki so utrpeli škodo tako pri čebelah kot na svojih hišah, da o duševnih stiskah ne govorimo. Po nam znanih ocenah je prizadeta večina čebelnjakov na tem območju, več kot 35 % čebel naj bi propadlo. Še večja žalost pa je, da sta žal za posledicami potresa umrla tudi dva čebelarja – oče in sin. Na tem mestu družini umrlih ČZS izreka iskreno sožalje.

Predsednik ČZS Boštjan Noč je nemudoma ponudil pomoč hrvaškim čebelarjem, stopil v stik s predsednikom hrvaške čebelarske zveze, g. Željkom Vrbosem, s katerim sta v zadnjih letih spletla odličan medsebojni odnos ter vzpostavila zaupanje, sodelovanje, razna partnerstva v projektih ... Na podlagi slišane o stanju na prizadetih območjih je predsednik Noč že med novoletnimi prazniki sklical pisno sejo UO ČZS na temo pomoči hrvaškim čebelarjem. Soglasna podpora upravnega odbora kaže na veliko srce slovenskih čebelarjev, še večje srce pa se kaže ob odzivu na poziv za pomoč. **Številni čebelarji, čebelarska društva in zveze, čebelarska podjetja ter poslovni partnerji ČZS so se odzvali in z veseljem lahko sporočimo, da smo 13. januarja 2021 kolegum iz Hrvaške**

na račun Čebelarske zveze Hrvaške nakazali 23.488,00 EUR.

Boštjan Noč je ob tej priložnosti dejal: »V nesreči prijatelji nikoli ne smejo ostati sami! Slovenski čebelarji imamo mnogo osebnih prijateljev in znancev med čebelarji na Hrvaškem, nekateri še izpred leta 1990, ko smo slovenski čebelarji bili redni 'gostje' predvsem na akacijevih pasiščih, naša čebelarska društva in zveze se še vedno pogosto odločajo za strokovne ekskurzije na Hrvaško, redno smo gostje čebelarskih sejmov po Hrvaški, skratka vezi med čebelarji sosednih držav so rodile številna

prijateljstva in poznanstva in lahko samo rečem, da čebele povezujejo in združujejo slovenske in hrvaške čebelarje ter da čebele in čebelarji ne poznamo državnih meja, saj nas vse skupaj povezuje čebela! Zavedamo se, da naša finančna pomoč ne bo rešila vseh težav, ki so nastale ob tem grozovitem dogodku. A verjamemo, da bo vsaj delček ublažila situacijo, predvsem pa verjamemo, da bo prizadete čebelarje spremljal tudi dober občutek, da v težki situaciji niso čisto sami in da smo z njimi sosedje, prijatelji ... slovenski čebelarji!«
Predsednik ČZS Boštjan Noč je tudi

Foto: MB

napovedal, da bo, ko bo situacija to omogočala, obiskal prizadeto območje.

Predsednik Čebelarstva zveze Hrvaške g. Željko Vrbos je ob sprejemu donacije povedal:

»Prijetelj čebelarji iz Slovenije, v imenu prizadetih hrvaških čebelarjev in v imenu Čebelarstva zveze Hrvaške velika hvala. Vaša donacija bo zagotovo pomagala mnogim čebelarjem, ki so ostali tudi brez strehe nad glavo, da nadaljujejo s čebelarstvom. Pokazali ste veliko srce in lahko samo še enkrat ponovim – HVALA!«

Vsem, ki ste darovali, se ČZS iskreno zahvaljuje. Seznam darovalcev je objavljen na spletni strani www.czs.si.

Zbiranje pomoči hrvaškim čebelarjem podaljšano

Še vedno lahko pomagata hrvaškim čebelarjem, ki so utrpeli grozno škodo v potresu. Ker je bilo kar nekaj čebelarjev, ki niste vedeli za zbiranje denarja pomoči potrebnim hrvaškim čebelarjem po potresu, lahko denar še vedno nakažete na TRR: SI 56 0318 6100 2214 727, sklic: SIOO 29122020, namen plačila: »pomoč hrvaškim čebelarjem«. Sredstva bomo zbirali še do 10. februarja 2021. To je zadnji dan za nakazila. Vsa zbrana sredstva bomo 11. februarja 2021 nakazali Hrvaški ČZ, ki ima za ta namen odprt poseben račun. Hvala vsem, ki ste pokazali, da vam je mar za sočloveka, in pokazali sočutje in solidarnost. Do sedaj je darovalo ogromno čebelarjev, čebelarskih društev in partnerjev ČZS. Seznam je objavljen na povezavi: www.czs.si/objave_podrobno_czs/11377. Hvala, ker pomagata.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Slovenski čebelarji smo skupaj s poslovnimi partnerji ČZS tako v manj kot enem letu pod okriljem ČZS donirali 59.146 EUR, in sicer hrvaškim čebelarjem 23.488 evrov, petim domovom starejših

skupaj 20.000 evrov in Pediatrični kliniki, Kliničnemu oddelku za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove 15.658 evrov za nakup novega UZ-aparata.

Čebelarstva zveza Slovenije

Razpisa za čebelarje: Sofinanciranje čebelarske opreme, Racionalizacija sezonske selitve panjev

MKGP je v petek, 18. decembra, v Uradnem listu RS objavilo dva javna razpisa za čebelarje, in sicer za oddajo vlog za ukrepe Sofinanciranje čebelarske opreme in Racionalizacija sezonske selitve panjev. Skupna višina nepovratnih sredstev znaša do 216.000 EUR.

V okviru javnega razpisa **Sofinanciranje čebelarske opreme**, katerega namen je posodabljanje zastarele čebelarske opreme, so sredstva razpisa v programskem letu 2021 namenjena sofinanciranju nakupa čebelarske opreme, pripomočkov in naprav. Višina nepovratnih sredstev znaša do 200.000 EUR.

V okviru javnega razpisa **Racionalizacija sezonske selitve panjev** so sredstva v programskem letu 2021 namenjena za sofinanciranje naložb v opremo za lajšanje sezonskih prevozov panjev na pašo, s čimer se izboljšata prehranska potreba čebel in oprasha rastlin. Višina nepovratnih sredstev znaša do 16.000 EUR.

Rok za oddajo vlog je začel teči **6. januarja 2021 z začetkom ob 9. uri in razpis traja do zaprtja javnega razpisa oziroma do 20. aprila 2021**. Na Agenciji

za kmetijske trge in razvoj podeželja smo 25. januarja 2021 preverili, če so še voljo sredstva iz omenjenih razpisov. Zatrtili so nam, da sredstva še niso porabljena.

Na kaj morate biti še posebej pozorni pri obeh razpisih?

Vlagatelj mora biti vpisan v Register čebelnjakov najmanj tri leta pred objavo javnega razpisa. Poročati mora o številu čebeljih družin v skladu s pravilnikom, ki ureja vpis v Register čebelnjakov. Podatke je bilo treba sporočiti najkasneje do 1. decembra. Vsak čebelar je dolžan v Register čebelnjakov sporočiti podatke o številu čebeljih družin, ki jih ima v lasti v posameznih čebelnjakih na dneva 15. april in 31. oktober. V programskem obdobju 2020–2022 mu ni smela biti izdana pravnomočna odločba Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin glede nepravilne uporabe zdravil. Čebelarji, ki boste kupili opremo v državi izven Evropske unije in jo uvozili, morate obvezno blago prijaviti in plačati carinske dajatve. Uredba v sklopu ukrepa Tehnična pomoč čebelarjem ne predvideva sredstev za sofinanciranje prvega nakupa za čebelarje začetnike.

Vsi tisti, ki imate namen kandidirati na omenjena javna razpisa, **pripravite vsa veljavna potrdila o usposabljanjih in račune ter potrdila o plačilih**, ki bodo kot priloga sestavni del prijave na javni razpis. Pri računih bodite pozorni, da se bodo glasili na vaše ime in bodo vsebovali podatke iz 82. člena ZDDV-ja – torej morajo imeti tudi vašo davčno številko. Tudi potrdilo o plačilu se mora glasiti na ime vlagatelja. Vlagatelj mora biti imetnik transakcijskega računa. Dejavnosti za izvajanje ukrepov po javnem razpisu **ne smejo biti začete pred 1. avgustom 2020 in morajo biti zaključene najkasneje do 20. aprila 2021**. Vse vlagatelje opozarjamo, da naj na upravnih enotah ali v spletni aplikaciji GERK (navodila najdete na spletni strani www.czs.si) preverijo, ali imajo vpise v Register kmetijskih gospodarstev ustrezno urejene v skladu z Zakonom o kmetijstvu (ZKme-1). Za kmetijo, ki uveljavlja ukrepe skupne kmetijske politike (tudi zgoraj omenjeni ukrepi), mora nosilec kmetije izmed članov kmetije določiti namestnika ali namestnico nosilca.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Javni natečaj za izbor ustvarjalne zasnove za nagrado zlata čebela

MKGP je decembra objavilo javni natečaj za izbor inovativne, ustvarjalne zasnove in načrta simbolnega predmeta – nagrade zlata čebela. Odprti anonimni natečaj naslavlja vse likovne umetnike, oblikovalce, arhitekto, kiparje in druge zainteresirane avtorje. Nagrada bo izdelana po najboljšem izbranem predlogu in jo bo predsednik Republike Slovenije podeljeval vsako leto ob svetovnem dnevu čebel, za svetovne dosežke na področju čebelarstva.

Pomembno je, da vloga sledi opisanim izhodiščem v razpisni dokumentaciji, z izvirnim

predlogom za izdelavo vrhunskega, kakovostnega in funkcionalno oblikovanega predmeta. Oblika nagrade, kot najvišjega priznanja na področju čebelarstva na svetu, naj odraža prepoznavanje in simbolnost oprashačevalcev, čebelarstva, varovanja okolja in sožitja človeka z naravo. Poleg mednarodne vrednosti mora nagrada predstavljati tudi vrhunsko simbolno vrednost tako za prejemnika nagrade kot za Republiko Slovenijo, ki jo podeljuje. Naj bo časovno univerzalna in mednarodno sprejemljiva za vse potencialne nagrajence iz različnih držav sveta. Ime nagrade zlata čebela naj prijavitelje na natečaj ne omejuje – izbira oblike in materiala, iz katerega bo nagrada, je prepuščena avtorjem.

Presojajo odličnosti in interpretativnosti podane ustvarjalne zasnove bo izvedla strokovna žirija, v katero so poleg predstavnikov MKGP-ja ter ČZS, pobudnice projekta svetovni dan čebel, vključeni priznani strokovnjaki s področja oblikovanja, marketinga in komuniciranja. Izmed vseh pravočasno prispelih vlog bo strokovna žirija izbrala tri najboljše predloge. Z vlagateljem predloga, ki bo po merilih prejel največ točk, bo MKGP sklenil pogodbo za izdelavo nagrade.

Razpisna dokumentacija je objavljena na portalu javnih naročil. Rok za posredovanje vlog je 22. februar 2021.

Povzel MB

Vir: Sporočilo za javnost Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS z dne 22. decembra 2020.

V letu 2020 in 2021 davčna osnova 35 % pavšalne ocene dohodka na panj

Zaradi posledic epidemije covid-19 se spreminja davčna osnova od pavšalno določenih dohodkov iz osnovne kmetijske dejavnosti. Zavezancem za dohodnino od dohodkov iz osnovne kmetijske dejavnosti, ki se jim dohodek ugotavlja na podlagi pavšalne davčne osnove (katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na čebelji panj), se za leti 2020 in 2021 davčna osnova od tržnih dohodkov za pridelavo v panjih določi v višini 35 % pavšalne ocene dohodka na panj, kot je ugotovljena po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka na dan 30. junij 2020 oziroma na

dan 30. junij 2021.

Pavšalna ocena dohodka znaša 16,64 EUR na čebelji panj. V zvezi z ukrepi PKP7 na davčnem področju se v letih 2020 in 2021 pavšalna ocena dohodka na panj pripiše v vrednosti 35 % pavšalne ocene dohodka na panj. Iz navedenega sledi, da znaša v letih 2020 in 2021 pavšalna ocena dohodka na panj 5,824 EUR (35 % od 16,64 EUR/panj). Ker se v dohodek vštevja 70 % pavšalne ocene dohodka na panj, znaša davčna osnova od potencialnih tržnih dohodkov od pridelave v panjih v letih 2020 in 2021 4,08 EUR/panj (70 % od 5,824 EUR/panj).

Pri tem je treba upoštevati, da je prvih 40 panjev oproščenih plačila dohodnine (8. točka 26. člena ZDoh-2). Če ima kmečko gospodarstvo zavezanca v uporabi do 40 panjev, zavezanec

ni obdavčen iz naslova pridelave v panjih, kar pomeni, da lahko prodaja proizvode iz čebelarstva (npr. med, matični mleček, cvetni prah, čebelji sirup, matice, čebelje družine) neobdavčeno. Prav tako lahko prodaja neobdavčeno čebelar, ki ima več kot 40 panjev, vendar skupaj s katastrskim dohodkom ne dosega 200 EUR dohodka iz osnovne kmetijske dejavnosti. Ocena dohodka iz čebelarstva se pripiše lastniku čebeljih družin. Če je lastnikov znotraj enega kmečkega gospodarstva več, se pripiše vsakemu sorazmerni del glede na število vpisanih panjev. 40 čebeljih družin se odšteje vsem članom kmečkega gospodarstva skupaj in ne vsakemu čebelarju znotraj kmečkega gospodarstva.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Videokonferenca z naslovom Apiterapija in otroci

Videokonferenca z naslovom Apiterapija in otroci je predstavljena na oktober, saj smo k soorganizaciji povabili tudi svetovno čebelarstvo organizacijo Apimondio. Aktualne informacije bodo objavljene na naši spletni strani.

Dr. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Spletni simpozij o Petru Pavlu Glavarju

Po sklepu UO ČZS je leto 2021 posvečeno Petru Pavlu Glavarju, saj letos praznujemo 300 let njegovega rojstva. V ta namen se načrtujeta dve večji prireditvi, v Komendi in na Lanšprežu. Prav tako se bo izvedel simpozij o delu Petra Pavla Glavarja. Ta se bo odvijal v petek, 19. februarja 2021, ob 17. uri in bo potekal na spleta v aplikaciji Zoom. Na simpozij se lahko prijavite

na povezavi: <https://forms.gle/vhu8qeCL9JFbT4pm8>. **Program simpozija P. P. Glavarja s temami in nosilci je naslednji:**

- Predstavitev biografije P. P. Glavarja – Franc Šivic;
- Najpomembnejša čebelarstva zapuščina P. P. Glavarja – zasl. prof. dr. Andrej Šalehar;
- Pomen P. P. Glavarja za kmetijstvo – Tone Hrovat;

- Dediščina P. P. Glavarja na Lanšprežu in načrti za razvoj – Anton Koželj;
- Dediščina P. P. Glavarja v Komendi – Jože Pavlič.

Pred simpozijem bodo imeli kratek nagovor Boštjan Noč, predsednik ČZS, in župani občin, kjer je deloval P. P. Glavar.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Izkoristite brezplačne analize čebeljih pridelkov

Obveščamo vas, da **ČZS zbira vzorce medu za brezplačno analizo določanja kakovostnih in mikroskopskih lastnosti medu (paket 1) ter vzorce cvetnega prahu, propolisa in voska (paket 3)** za brezplačno analizo ostankov kemijskih sredstev za zatiranje varoj.

Za izvedbo analiz potrebujemo 450 g medu ali 100 g cvetnega prahu/propolisa/voska. Ob oddaji vzorca je treba priložiti še pristopno izjavo, ki jo najdete na spletni strani ČZS pod rubriko varna hrana. Več informacij: natasa.lilek@czs.si.

KIS zbira vzorce medu za analizo ostankov kemijskih sredstev za zatiranje varoj in antibiotikov (paket 2). Pristopno izjavo in podrobnejše informacije najdete na

spletni strani KIS-a. Več informacij dobite na bojana.grofelnik@kis.si in veronika.kmecl@kis.si.

Čebelar je upravičen do enega vzorca medu/čebeljega pridelka. Čebelar prejme rezultate analiz z obrazložitvijo in svetovanjem glede na ugotovljeno. Vzorce zbiramo do zapolnitve prostih kapacitet. Vabljeni k sodelovanju!

Dr. Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Webinar o računovodstvu za čebelarstva društva na spletu

ČZS bo tudi letos organizirala webinar o računovodstvu za čebelarstva društva, ki bo zajemal

informacije o novostih oz. spremembah s področja predpisov, o pripravi letnih poročil in poročanju na Ajpes/Durs. Na webinar so vabljeni vodstva čebelarstev. Webinar, ki ga bo vodila Majda Gominšek iz Svetovalne hiše Gominšek, bo potekal na spletu v

četrtak, 18. februarja 2021, ob 17. uri. Prosimo vas, da se na webinar prijavite do 17. februarja 2021, in sicer po e-pošti, na naslov barbara.dimc@czs.si, kamor vam bomo potem posredovali povezavo, na kateri bo potekal webinar.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Izšla knjiga *Moje življenje s čebelami*

Izšla je avtobiografija avtorja Franca Šivica z naslovom *Moje življenje s čebelami*. Knjiga na 222 straneh opisuje številne epizode njegovega zanimivega življenja. Odziv čebelarja Avgusta Sinica iz Petanjcev, predsednika ČD Tišina in dolgoletnega člana UO ČZS: »Verjetno sem bil med prvimi, ki smo kupili knjigo *Moje življenje s čebelami*

Franca Šivica. Ko sem jo prebral, sem prijatelju Francu po telefonu predlagal, naj takoj začne pisati nadaljevanje svojega življenjepisa, saj vem, da je doživel še veliko zanimivega, česar v prvi knjigi ni objavil.«

Cena knjige je 20,00 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Izšla knjiga *Medovite rastline*

Čebelarstva zveza Slovenije kot založnik z veseljem sporoča, da je izšla obsežna knjiga avtorja dr. Trajčeta Nikoloskega z naslovom *Medovite rastline*. Knjiga na 366 straneh podrobno opisuje skoraj 200 medovitih rastlin, ki jih najdemo v Sloveniji in so z vidika čebelarstva zelo pomembne. Knjiga je shematično urejena glede na čas cvetenja rastlin od spomladi do jeseni. Poleg opisa rastlin knjigo bogatijo slikovite fotografije cvetočih rastlin, kar nam bo v veliko pomoč pri njihovem prepoznavanju v naravi. Cena knjige je 24,99 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev

Slovenske čebelarje vabimo, da se tudi letos pridružijo najbolj množični predstavitvi čebelarstva doslej, to je k sodelovanju in predstavitvi čebelarstva na **dnevu odprtih vrat**. To je priložnost, ko čebelarji obiskovalcem predstavijo svojo dejavnost, opozorijo nase in na svoje poslanstvo, ki ga tako predano opravljajo. Vsakoletni izjemni odziv, ko odpre vrata več kot 100 čebelarskih društev po Sloveniji, je postal že tradicionalni dogodek, ki ga skupaj z društvi organizira ČZS, JSSČ. Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev bo v **petek, 23. aprila 2021**, v nekaterih primerih pa bo datum drugačen, saj se bodo čebelarji prilagodili lokalnim praznikom in bodo odprli svoja vrata po uradno napovedanem datumu. Izpolnjeno prijavnico o sodelovanju, ki so jo prejela vsa društva in jo imate tudi na spletni strani ČZS, pošljite najkasneje do konca februarja na e-naslov: vlado.augustin@czs.si.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Predlogi za odličja oz. plakete Antona Janše v letu 2021

Predlogi za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje

Čebelarska društva in območne čebelarske organizacije prosimo, da najpozneje do 10. februarja 2021 na naslov Čebelarske zveze Slovenije pošljejo pisne predloge za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje ter plaket Antona Janše. Pri oblikovanju predlogov upoštevajte merila veljavnega Pravilnika o odlikovanjih, priznanjih in nagradah, ki je objavljen na spletni strani ČZS. Na tej spletni strani boste našli tudi obrazec za pripravo predloga.

Praznovanje obletnic delovanja čebelarskih društev

Vse čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2021 praznovala 50-, 70- ali 90-letnico svojega delovanja in bodo tako tudi prejemnice odličja Antona Janše, prosimo, da to do 10. februarja 2021 pisno sporočijo na naslov Čebelarske zveze Slovenije. Čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2021 praznovala 100- ali več letnico svojega delovanja in bodo tako prejemnice plakete Antona Janše, prosimo, da to prav tako do 10. februarja 2021 pisno sporočijo na naslov Čebelarske zveze Slovenije.

Dodatne informacije prejmete pri tajnici ČZS, barbara.dimc@czs.si, 041/370 409.

Komisija UO ČZS
za odlikovanja in nagrade

Zapisniki sej UO ČZS

Dne 10. decembra 2020 je potekala 4. redna seja upravnega odbora, 17. decembra 2020 pa 5. redna seja. Potrjeni zapisniki preteklih sej so objavljeni na naši spletni strani pod rubriko Zapisniki sej.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Čebelarska zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarske zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri različnih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustiči (otok Pag),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehničnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj Otok Krk,
- Camp Straško Otok Pag,
- Čebelarski center Maribor, Jana Pušnik Pokrič, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,
- Kokos Agency, d. o. o.,
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s. p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9.

V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Tablica o pomenu čebel

Najpomembnejše poslanstvo čebeljega rodu je oprraševanje različnih rastlin. Narava nagraduje čebele za njihovo delo z medicino in cvetnim prahom ter tako omogoča njihov razvoj in obstoj ter razširjanje rastlinskih vrst. Med žuželkami, ki oprasujejo rastline, so na prvem mestu prav čebele. Da bi širši javnosti predstavili pomen čebel pri

pridelavi hrane, smo na ČZS napravili tablico, ki na to opozarja. Glede na interes in povpraševanje društev po promocijskih tablicah so sedaj na voljo tudi kot prodajno blago. Tablica je velika pribl. 20 × 18 cm. Cena tablice je 3,20 EUR ter strošek pošiljanja po pošti. **Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si.**

Tajništvo ČZS

Štirinajsti natečaj čebelarke fotografije

ČZS že 14. zapored razpisuje »Natečaj za čebelarke fotografije«, ki bo sedmič tudi mednarodni.

Letos ga organiziramo v sodelovanju z Občino Ivančna Gorica, saj bo v letu 2021 v Višnji Gori zaživela Hiša kranjske čebele, katere del bo tudi muzej s stalno postavitvijo o kranjski čebeli. Ljubitelji čebelarke fotografije vabimo k sodelovanju na natečaju in s tem k soustvarjanju muzejske razstave. Najboljše fotografije, izbrane po merilih izpovednosti, izvirnosti, tehnične dovršenosti in estetike, bodo razstavljene na stalni razstavi v Hiši kranjske čebele ali uvrščene v fototečno zbirko muzeja. Na natečaju lahko s svojimi avtorskimi fotografijami sodelujejo odrasle fizične osebe iz katere koli države ter učenci osnovnih šol in dijaki srednjih šol iz Slovenije. Natečaj zajema pet tematskih sklopov in poseben šesti tematski sklop:

1. Čebela in rastlinski svet

Fotografije čebel na cvetovih, rastlinah, pred čebelnjakom, v letu s cvetnim prahom na nožicah in dlačicah, čebel pri nabiranju medicinske in mane, fotografije medovitih rastlin – smreka, navadna lipa, pravi kostanj, vrba, divja češnja, ivanjščica, travniška kadulja, bela detelja itd.

2. Življenje, biologija in zdravje čebel

Fotografije iz celotnega življenjskega obdobja čebel, osebkov čebelje družine (matic, delavk, trotov) in njihovih opravil, fotografije čebel, kjer so vidni deli telesa, čebele na satju, čebelja

gnezda v naravi, čebele v letnih časih: v zimski gruči, rojenje, rop, parjenje, izmenjava medicinske ter bolezenske stanja, simptomi itd.

3. Čebelji pridelki in delo čebelarja

Fotografije vseh čebeljih pridelkov v panju ali v fazi pridelave in v fazi predelave oz. v končni embalaži oz. pri postrežbi, uživanju, apiterapiji (med, propolis, matični mleček, vosek, čebelji strup), izdelki iz čebeljih pridelkov, mešanice čebeljih pridelkov, medene pijače, lect in medicinski izdelki, izdelki iz čebeljega voska, fotografije čebelarja pri delu celo čebelarke sezono, z različnim čebelarke orodjem in opremo ter v interakcijah s čebelami, fotografije čebelarjev s čebeljim rojem na bradi ali v roki, prevažanje čebel na pašo, urbano čebelarjenje.

4. Bivališča čebel, tradicionalni ali sodobni čebeljak/stojišče

Fotografije stojišč ali panjev ter čebeljakov od zunaj in znotraj, v različnih letnih časih ali delih dneva, čebele pred panjem in čebelnjakom, različni tipi čebeljakov, pokrajina s čebelnjakom, lepi, posebni in stari čebeljaki ali zanimiva bivališča čebel, čebeljaki s poslikanimi panjskimi končnicami, zanimive panjske končnice, čebelarjenje in bivališča čebel po svetu.

5. Oprasovalci – svetovni dan čebel

Fotografije različnih oprasovalcev, čmrljev, čebel samotark in fotografije različnih podvrst

medonosnih čebel: kranjska čebela, italijanska čebela, makedonska čebela, sicilijanska čebela, grška čebela, temna čebela itd.

Poseben tematski sklop:

6. Zgodovinska čebelarke fotografija

Kakovostne reprodukcije (foto ali sken) zgodovinskih fotografij, podob, slik s čebelarke vsebino.

Fotografije najkasneje **do 28. februarja 2021 (podaljšan rok) pošljite** na e-naslov: marko.borko@czs.si ali na nosilcih elektronskih podatkov po navadni pošti na naslov: Čebelarke zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, Slovenija, s pripisom »Fotonatečaj 2021«. V vseh primerih morajo biti priloženi podatki o avtorju (ime in priimek, naslov, država, telefonska številka, e-naslov). V primeru šolarjev in dijakov morajo biti priloženi/sporočeni še podatki o starosti, razredu/letniku, naziv osnovne oz. srednje šole ter pisno soglasje staršev oz. zakonitih zastopnikov za sodelovanje na natečaju. Dobitniki zlatega, srebrnega in bronastega priznanja po odločitvi komisije bodo prejeli nagrado in listino. Razglasitev priznanj bosta predvidoma na sejmu ApiSlovenija 2021 v nedeljo, 11. aprila 2021, v Celju. Podrobnejše informacije o natečaju najdete na spletni strani ČZS.

Čebelarke zveza Slovenije in Občina Ivančna Gorica – Hiša kranjske čebele

Izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel

Obveščamo vas, da bodo vsa obvestila o izobraževanju s področja zdravstvenega varstva čebel, ki jih izvaja Veterinarska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Nacionalni veterinarski inštitut, objavljena na spletnih straneh ČZS in Veterinarske fakultete. Vljudno vabljeni k ogledu in udeležbi.

UL VF Nacionalni veterinarski inštitut

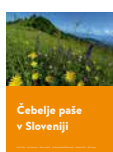
Februarski urnik spletnih predavanj – webinarjev – ČZS

Objavljamo urnik spletnih predavanj – webinarjev – ČZS. Vsaka usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Na posamezen webinar se lahko prijavite v spletnem obrazcu na povezavi pri posameznem webinarju. Za izvedbo posameznega webinarja mora biti prijavljenih najmanj 30 oseb. Na posamezen webinar lahko sprejmemo do 100 oseb. Če bo zanimanje večje, bo manjšem časovnem razmiku razpisan dodaten termin, zato redno spremljajte posodobitve urnika usposabljanj na spletni strani ČZS. Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. **Ob vstopanju v Zoom morate obvezno vpisati veljaven elektronski naslov ter ime in priimek (uradno). Brez teh podatkov ne moremo zabeležiti udeležbe v sistem vodenja evidence o opravljenih usposabljanjih!**

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Povezava za prijavo
3. feb.	17.00	Dobra tehnološka praksa	Vlado Auguštin	https://forms.gle/TLFMgKfUcFtGTnMz7
3. feb.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Aleš Bozovičar	https://forms.gle/f13WYrpzLq4458pU9
4. feb.	16.00	OSNOVNE Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	https://forms.gle/YfxtsKX9quyXgRk66
4. feb.	16.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	https://forms.gle/VFkdmafeK1FXeydx8
9. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave medu	dr. Andreja Kandolf Borovšak	https://forms.gle/PnxgqbdYFEpW1sz25
10. feb.	9.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	dr. Nataša Lilek	https://forms.gle/YgpQyM1KErWopijk8
10. feb.	10.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	https://forms.gle/gMqxtnqLichpiCQB6
10. feb.	10.00	Vzreja matic in osnovna odbira	dr. Peter Kozmus	https://forms.gle/2ewhCPGTTTHMkdFBL8
10. feb.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Aleš Bozovičar	https://forms.gle/8izu8hWzNCEW6vzK8
10. feb.	16.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	https://forms.gle/DECM6knW4DDGoRm19
12. feb.	9.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	dr. Andreja Kandolf Borovšak	https://forms.gle/RzKzVxCLpfC4oTSk6
15. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	dr. Nataša Lilek	https://forms.gle/CFsLTBF7EegVYrtP7
17. feb.	10.00	Apitehnični ukrepi	Simon Golob	https://forms.gle/kBzRFvzQG1odrFBp9
17. feb.	16.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukelj	https://forms.gle/7rjHkWjFVDGhfz9
17. feb.	17.00	Delavnica o uporabi spletnih aplikacij (vnos in registracija stojišč, SIRIS, GERK) za upravjalce pašnih redov	Vlado Auguštin	https://forms.gle/hmzTaqKGiSGUcrPPA
18. feb.	16.00	OSNOVNE Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	https://forms.gle/g7hJXKPW7e8YNdJw6
22. feb.	9.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	https://forms.gle/Xt3PA86UMwUV4dDX5
22. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	dr. Nataša Lilek	https://forms.gle/hz3fpXrQDY6tEwXEA
23. feb.	16.00	Dobra tehnološka praksa	Simon Golob	https://forms.gle/n67aVLcs7wRLZifz7
24. feb.	16.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukelj	https://forms.gle/p4xecnUVK1UueGBXA
24. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	dr. Andreja Kandolf Borovšak	https://forms.gle/2DUereLRi53okrL6
24. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	https://forms.gle/v7JAAxnRqLdivpE17
25. feb.	16.00	OSNOVNE Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	https://forms.gle/31nGZQ1VxhQHZNyd7
3. mar.	17.00	Dobra tehnološka praksa	Vlado Auguštin	https://forms.gle/gk5dy1w37Z9Qyxkc6

Februarska ponudba – AKCIJA

Februarja imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. Vsi člani ČZS imajo na trgovsko blago 10 % popust, tudi na blago, ki je že znižano.

Čebelje paše v Sloveniji
21,00 EUR
-15 %
= 17,85 EUR

Cvetni prah
1,90 EUR
-10 %
= 1,71 EUR

Čebelji pridelki: pridobivanje in trženje
6,26 EUR
-15 %
= 5,30 EUR

Lesena igra čebelica
33,50 EUR
-5 %
= 30,10 EUR

Slovenski čebelnjak 20,00 EUR
-10 % = 18,00 EUR

Otroški predpasnik
11,00 EUR -10 %
= 10,00 EUR

PRODAM

Matični mleček lastne pridelave, pakiran po 30, 100 in 200 g, tel.: 031/413 131.

Cvetni prah, zamrznjen ali sušen, z opravljeno analizo ostankov sredstev za zatiranje varoj, tel.: 051/610 398.

Cvetni prah, zamrznjen, nabran z notranjimi osmukalniki ob vznožju Kravca, tel.: 031/256 833.

Cvetni prah osmukanec, svež ali suh, očiščen, možna dostava ali pošiljanje po pošti, količinski popust (Bela krajina), tel.: 040/845 113.

Čebelji vosek, 100 kg (Prekmurje), tel.: 041/298 199.

Čebelji vosek, 70 kg (okolica Medvod), tel.: 041/929 562.

1221 kg lipovega medu in 309 kg cvetličnega medu (Pivka), tel.: 051/815 772.

Akacijev, cvetlični, lipov in kostanjev med, večje količine ter 50 3-satnih plemenilčkov in 8-satno točilo za med, tel.: 031/326 959.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med, tel.: 031/882 295.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, lipove satnike, vrtane in zbite, električni pogon za točilo ter dve zakladi za AŽ-panj 10S, tel.: 041/330 669.

Novo v ponudbi – copati z motivom ČZS

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo novost v ponudbi – sobne copate. Copati so v bež barvi in z motivom ČZS. Na voljo so v velikosti od št. 38 do št. 46. Cena para copat je 8,40 EUR in poštni stroški.

Naročila sprejemamo v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Akacijev in lipov med, cena odvisna od količine (Ljubljana), tel.: 070/192 778.

Cvetlični med, tel.: 041/558 384.

Cvetlični med v kozarcih, tel.: 051/225 916.

Cvetlični med, embaliran v 30-kg vedrih ali 900-g kozarcih, cena in možnost dobave po dogovoru, tel.: 031/620 375.

Cvetlični in lipov med ter čebele na 5 in 7 AŽ-satih, lanske matice, možna dostava, menjava za vosek, tel.: 041/385 620.

Cvetlični in lipov med in mešana med kostanj-lipa (Goriška), tel.: 041/881 830.

Cvetlični in gozdni med, možna dostava, tel.: 069/631 328.

Lipov med, večja količina, tel.: 041/575 477.

Lipov med v sodih, tel.: 051/412 466.

Lipov med v sodih, ugodno (Goriška), tel.: 051/336 768.

Lipov in kostanjev med lastne pridelave, spomladi na voljo družine na AŽ-satih (okolica Novega mesta), tel.: 041/703 051.

Narejence, odbrane na mirnost, donosnost, nerojivost, lahko z označenimi maticami, aprila 2021, možna rezervacija (Bela krajina), tel.: 040/845 113.

Več rezervnih družin in tri naseljene LR-panje, tel.: 031/345 731.

Zdrave in močne družine na 7 AŽ-satih, lanske matice, mlado satje, prevzem v okolici Kranja ali Kozine, tel.: 041/386 697.

Deset čebeljih družin z lanskimi maticami na mladih AŽ- in LR-satih, konec marca ali začetek aprila, tel.: 031/556 244.

40 čebeljih družin ali narejenec na 2/3 LR-satih iz sonaravnega čebelarstva, cena po dogovoru, tel.: 041/410 152.

Čebele na 7, 9, in 10 AŽ-satih, cena po dogovoru (Kočevje), tel.: 031/427 958.

Čebele na 10 ali 20 LR- in AŽ-satih, z zalogo medu, s panji ali brez, lanske matice, tel.: 040/984 013.

Čebelje družine na 5 AŽ-satih, aprila (okolica Tolmina), tel.: 041/876 838.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih (Kočevje), tel.: 041/788 826.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih, prevzem v aprilu, tel.: 070/745 172.

Čebelje družine na 7 in 9 AŽ-satih, v sredini aprila, za večje količine možen dogovor o ceni (Primorska), tel.: 041/597 760.

Nekaj čebeljih družin na AŽ ali LR-satju, tel.: 040/838 956.

Nekaj čebeljih družin na 5 satih v prašilčkih, lahko tudi na 10 satih (okolica Kobarida), tel.: 041/990 707.

Nekaj čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih v aprilu, tel.: 041/960 085.

Nekaj čebeljih družin na 8 LR-satih 1/1 ter na 7 AŽ-satih, očiščene varoj, lanske matice, spomladi (Dolenjska), tel.: 041/773 412.

Več čebeljih družin na 9 AŽ-satih, mlade matice (Preddvor), tel.: 040/306 344.

Več čebeljih družin, z dvoetažnimi in trietažnimi AŽ-panji 10S ali brez, v aprilu (Tolminsko), tel.: 031/664 251.

Več zdravih čebeljih družin na 7 in 9 AŽ-satih, lanske matice (okolica Ljubljane), tel.: 030/997 505.

Lipove AŽ-satnike, šestkrat vrtane, in kozice, kakovostne, ugodno, možno pošiljanje po pošti, tel.: 031/753 345.

Lipove AŽ-satnike, zbite in lepljene s pobranimi robovi, zažičene z žico inox, kakovostne, tel.: 041/841 424.

LR-satnike, že zažičene po dolgem, žico je treba samo zategniti, tel.: 041/514 468.

Nekaj naseljenih AŽ-panjev 10S, štiri trietažne panje ter rezervne družine na 5 satih, z lanskimi maticami, tel.: 041/244 590.

Nove AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Nove AŽ-panje 10S, z visoko podnico in vso pripadajočo opremo, možnost dokupa osmukalnika za cvetni prah, tel.: 031/694 913.

Nove AŽ-panje, 10S in 7S iz smrekovega lesa, rogljičeni spoji, AŽ-satniki, lipovi in rogljičeni, vrtani, tel.: 040/838 754.

AŽ-panje 11S in satnike, suha lipa, šest lukenj, rogljičene, tel.: 041/656 125.

13 AŽ-panjev 9S, rabljenih, dobro ohranjenih (okolica Kamnika), tel.: 031/236 041.

Dve prikolici za prevoz 20 panjev, prevoz z osebnim avtomobilom (okolica Slovenske Bistrice), tel.: 070/863 396.

Zabojniki za 16 trietažnih ali 24 AŽ-panjev, s šasijo za traktor, z naseljenimi panji ali brez (Bela krajina), tel.: 040/845 113.

Dva zabojnika za prevoz 10 AŽ-panjev s prikolico (Izola), tel.: 041/906 325.

Tovornjak TAM 5000 s 60 naseljenimi AŽ-panji 10S (Murska Sobota), tel.: 031/421 887.

Trisatno točilo, cedilo, brizgalko, zažičene satnike in kadilnik ter registriran čebelnjak z 8 AŽ-panji 10S (okolica Trbovelj), tel.: 030/376 038.

Električno točilo na štiri sate, prašilčke 5S in 7S, orodje, zaščitne obleke, malo rabljeno, primerno za začetnike, tel.: 041/656 125.

KUPIM

Čebelji vosek, tel.: 031/753 345.

Zapustili so nas

FRANC JERE
1943–2020

*Tiho stopim tam čez prag,
grem v svoj stari čebelnjak.*

Po dolgotrajni bolezni smo izgubili gospoda Franca Jereta. Dolgoletnega in nadvse prizadevnega člana našega društva. Že v rani mladosti sta mu bila čebela in čebelarjenje pri srcu in prav čebelarstvu je ostal zvest vse svoje življenje. V društvu je skrbno opravljal pomembne funkcije in s svojim delom in

vztrajnostjo, elanom in dobro voljo prispeval k uspešnemu delovanju ČD Ljubljana Moste Polje. Naj počiva v miru.

ČD Ljubljana Moste Polje

ŠTEFAN OBLOKAR
1930–2020

V decembru nas je presenetila vest, da nas je zapustil eden od najstarejših članov ČD Nova Gorica. Čebelaril je že kot mladenič in vse dokler mu je zdravje dopuščalo. Kljub starosti je

ostal član društva, pa čeprav ni zmožal več skrbeti za čebele. Čebelarji se nismo mogli posloviti od njega zaradi novega koronavirusa. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Nova Gorica

JOŽE GOVEDNIK
6. 8. 1926–24. 10. 2020

Oktobra 2020 smo se v Rosalnicah poslovili od dolgoletnega člana Jožeta iz Slamne vasi. Bil je vzor

dobrega in uspešnega čebelarja ter dolgoletni dejaven član društva in prenašalec znanja. Mnogokrat je s čebelami preživel 24 ur. Ko zaradi bolezni ni mogel več do čebelnjaka, je en panj čebel naselil kar na balkonu svoje sobe. Iz tega panja je vzredil eno rezervno družino in jo podarili našemu članu. Po njegovi zaslugi ostaja čebelarjenje še naprej družinska tradicija, ki jo nadaljujeta njegova sinova. Ob praznovanju 90 let organiziranega čebelarskega delovanja v občini Metlika ga je ČD Metlika zaradi njegovega prispevka k razvoju čebelarstva imenovalo za častnega člana. Jože je prejel veliko priznanj in vsa odličja A. J.

ČD Jožef Starc Metlika

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarska oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

PREDELAVA VOSKA

Izdelujemo satnice
vseh dimenzij iz vašega voska

031/734 905 • info@cebelski-pislak.si • www.cebelski-pislak.si

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelski-pislak.si
info@cebelski-pislak.si
Telefon: 031 681 589

Zapustili so nas

FRANC BRESKVAR
1933–2020

Konec oktobra se je od nas in svojih zvestih prijateljic čebel poslovil Franc Breskvar. Čebelarjenje je vedno razumel kot način sobivanja z naravo, čas, ki ga je posvetil marljivim delavkam, pa mu je vedno bil v sprostitev in neizmerno veselje. Čebel ni razumel zgolj kot nabiralk medu, temveč je radovedno odkrival vse skrivnosti čebeljih zakladov, od cvetnega prahu, propolisa do matičnega mlečka, ter si pri težavah z revmo uspešno pomagal s čebeljim strupom. Čeprav je med prideloval le za lastno uporabo, ga je vedno z veseljem delil s prijatelji in tudi na ta način

znal čebelje bistvo prenesti v vsakdanje človeško življenje.
ČD Ljubljana Moste - Polje

LUDVIK ČASAR
1936–2020

Bil je hladen novembrski dan, ko smo se poslovili od dolgoletnega člana našega društva, praporščaka in čebelarja Ludvika Časara. Bil je vester in marljiv čebelar ter zelo prijeten sogovornik. Nazadnje je kljub težki bolezni čebelaril s 24 AŽ-panji, za katere bo od zdaj naprej skrbela njegova družina. Za svojo predanost čebelarstvu je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje. Izgubili smo dobrega in vzornega čebelarja, ki ga bomo še kako pogrešali.

ČD Murska Sobota

FRANC ANDOLŠEK
1949–2020

V mesecu decembru smo se člani ČD Rogaska Slatina poslovili od dolgoletnega člana Franca Andolška. V društvu se je včlanil leta 1970. Franc je bil med člani poznan kot zelo dober, vester čebelar, mentor mladim čebelarjem. V društvu je dejavno deloval na vseh

akcijah in se redno udeleževal vseh predavanj. Več mandatov je bil član upravnega odbora, zadnja leta pa član nadzornega odbora. Za svoje prizadevno delo je prejel priznanji A. J. III. in II. stopnje. V društvu ga bomo ohranili v lepem in spoštljivem spominu.

ČD Rogaska Slatina

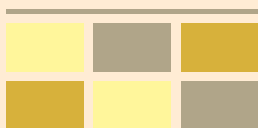
Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Osmrtnice do 80 besed so brezplačne. Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, 📠 (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-pošta: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
 V NAŠI SPLETNI
 TRGOVINI
 WWW.KIPGO.NET

-PANJI
-OPREMA ZA PANJE,
-SATNICE,
-ZAŠČITNA OPREMA,
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI,
-OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV,
-TOČILA,
-CEDILA,
-OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU,
-OPREMA ZA POLNJEJE MEDU,
-EMBALAŽA.

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE
30 % VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42 %
 DEKSTROZA 51,5 %
 MALTOZA 2,5 %
 TRIOZA 2 %
 SLADKOR 2 %

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC 11+3

Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico priznamo 5 % popusta pri gotovinskem nakupu nad 100 EUR v naših prodajalnah.

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA PREŠE ZA VOŠČINE

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ- PANJEV

POGAČE
 HoneyBeePro Standard in HoneyBeePro Protejin

IZOLACIJSKA PENA ZA AŽ-PANJE

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

TOPLLOTNE OMARE ZA SEGREVANJE MEDU IN SUŠENJE CVETNEGA PRAHU

TOPLLOTNE KOMORE NA KOLESIH

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE
od 0,28 EUR/POLO

ČEBELARSTVO DEBEVEC

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00–12.00
 14.00–16.00

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
 tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

info@apis-med.si
 www.apis-med.si

v februarju je trgovina ob sobotah zaprta

10-SATNI AŽ-PANJI	NAKLADNI AŽ-PANJ	KAKOVOSTNI AŽ-SATNIKI CENA 1,05 EUR LASTNA PROIZVODNJA ZBITI, LEPLJENI, VRTANI	PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 1,50 EUR/KG	PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI	DVOJNO CEDILO ZA MED	KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA	PLASTIČNA POSODA 25 KG
					GRELEC ZA MED - OKROGLI 106 CM ALI 86 CM		
PLATIČNO OBEŠALO (AŽ) IN RAZSTOJIŠČE (LR)	ČEBELJE POGAČE LASTNA PROIZVODNJA CENA 1,45 EUR/KG NAD 100 KG 4 % POPUSTA		TRIETAŽNI AŽ-PANJ	PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE			

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,50 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA- ČEBELARSTVO
ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN
 Robert Kocjan s.p.
 Gabrje 42, 1356 Dobrova
 Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
 GSM: 031 351 964
 E-pošta: robineli@siol.net
 WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
 Delovni čas: od pon. do čet.:
 9.00-12.00 in 15.00-17.00,
 pet.: 9.00-15.00
 ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
 PRIDOBLEJNE V LASTNEM ČEBELARSTVU
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

NOVO!!!!
 VSE ZA IZDELAVO PANJEV IZ NERJAVEČEGA MATERIALA!!

OJAČANA RAZSTOJIŠČA, RAZSTOJIŠČA 11 + 3, JAHAČI ZA SATNIKE

SATNICE

NOVO!!!
 POGAČA APIFONDA PAKIRANA PO 1kg ALI 2,5kg

IZDELAVA IN PRODAJA VSEH VRST SATNIC. PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA. MOŽNA JE IZDELAVA SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA OD 20 kg DALJE. OGLEDITE SI IZDELAVO SATNIC NA NAŠI SPLETNI STRANI.

PLASTIČNA OBEŠALA

TESTNA MREŽA

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI
SLOVENSKI
SMREKOV LES
ROGLJIČENI
(CINKANI) SPOJI

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU
DESETIH AŽ-PANJEV
VAM PODARIMO
PRAŠILČEK

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041-420-200
01-755-13-17

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com belinka

belinka

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

Za člane ČZS nudimo 5-% popust pri nakupu
čebelarke opreme LYSON v vrednosti nad 50 EUR.

LYSON

Polnilnica za med
z avtomatsko
obračalno mizo
Lyson
Cena: 3883,00 €

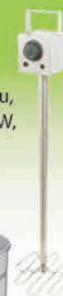
Mešalnik medu 50 L,
400 V z grelcem,
mešalom in
avtomatiko
CLASSIC LINE
Cena: 1344,50 €

Komora za
dekrystalizacijo
medu, 300 kg
Cena: 1767,30 €

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2 x 400 W,
OPTIMA LINE
Cena: 284,81 €

Polnilnica za med
s podstavkom
Cena: 1951,30 €

Kozarci
in pokrovčki
za med
UGODNO

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: 410,45 €

Komora za
dekrystalizacijo
medu, 65 L
Cena: 545,00 €

Sod za med
s plastično pipo,
50 L, Lyson
Cena: 83,20 €

* Vse cene vsebujejo DDV.

Drugo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00